

İgidlik zirvəsi

BAKI-2022

***Kitab Azərbaycan Respublikasının
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin
maliyyə dəstəyi ilə hazırlanmışdır***

Tərtibçi: Gülayə Rzayeva

Layihə rəhbəri, Prezident təqaüdçüsü

Məsləhətçi: Aydın Xan Əbilov

Yazıçı-kulturoloq, Prezident təqaüdçüsü

Redaktor: Sərvaz Hüseynoğlu

*“Ədəbiyyat qəzeti”nin şöbə redaktoru,
Prezident təqaüdçüsü*

“İgidlik zirvəsi”. Bakı-2022, “Bayramoğlu Dizayn” nəşriyyatı, 64 səh.

Kitab Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyələşdirdiyi, "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondu tərəfindən həyata keçirilən "İgidlik zirvəsi": Vətən müharibəsinin şəhid və qazilərin qəhrəmanlıqlarının gənclər arasında tanıtımı" layihəsi çərçivəsində hazırlanmışdır. Nəşrdəki materialların məzmunu "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondunun cavabdehliyindədir: bu baxımdan kitabın məzmunu Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin mövqeyini əks etdirmir. Topluda tanınmış şair və yazıçıların vətənpərvərlik mövzusunda qələmə aldıkları poeziya, publisistika və nəsr nümunələri daxil edilmişdir.

B G 9952636710
64-2022

© "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondu, 2022

© Gülayə Rzayeva, 2022

ÖN SÖZ

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan gənclərinin əsl və-təndaş kimi yetişməyinə və formalaşmasına həmişə xüsusi diqqət yetirirdi. Dərin bir səmimiyyətlə vurğulayırdı ki, mənim üçün ən əziz nemət Azərbaycanın gəncləridir. Dahi siya-sətçi bütün fəaliyyəti boyunca Azərbaycanın böyük gələcəyi haqqında düşünürdü. Eyni zamanda dönə-dönə diqqətə çatdı-rırdı ki, "Azərbaycanın gələcəyi isə Azərbaycanın gənclərin-dən və uşaqlarından asılıdır". Təsadüfi deyil ki, ümummilli li-der tərəfindən hələ 1995-ci ildə Azərbaycan Gənclərinin Fo-rumunun keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürüldü. Beləliklə də 2 fevral 1996-cı ildə gənclərin I Forumu keçirildi. Bu Forum öl-kəmizdə gənclər siyasətinin müəyyən olunmasında mühüm rol oynadı.

Əlamətdar haldır ki, Ulu Öndərin müəyyənləşdirdiyi gənclər siyasəti onun layiqli varisi, Azərbaycan Prezidenti cə-nab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildi. Ölkəmi-zin başçısı gənclər siyasətinin inkişaf istiqamətlərini yeni dövrün tələbləri və mövcud ənənələr əsasında daha da tək-milləşdirdi. Azərbaycan gəncliyi ilə bağlı Dövlət proqramı qəbul olundu. 2007-ci il "Gənclər ili" elan edildi. Azərbaycan gənclərinin inkişaf Strategiyası təsdiqləndi.

İnkişaf Strategiyası tezliklə öz uğurlu bəhrələrini verməyə başladı. Nəticədə gənclər siyasətində milli və dövlətçilik ma-raqlarının prioritet olması 44 günlük Vətən müharibəsində həlledici rol oynadı. Tarixin danılmaz həqiqətidir ki, erməni faşizmi üzərində böyük Qələbə ilə başa çatan ikinci Qarabağ savaşında həlledici missiyanı məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Prezidentliyi dövründə yetişən gənclər yerinə yetir-dilər. Məhz həmin gənclərin güclü vətənpərvərlik ruhunun

İgidlik zirvəsi

formalaşmasının nəticəsidir ki, onların şücaəti sayəsində bu gün Azərbaycan Ordusu, sözün əsl mənasında, dünyanın güclü və nümunəvi orduları sırasındadır. Azərbaycan gənclərinin milli vətənpərvərlik duyğularının gücünü nümayiş etdirən ordumuz bu gün beynəlxalq aləmdə həm hərbi peşəkarlıq, həm də qəhrəmanlıq nümunəsi kimi qəbul olunur.

Bu gün böyük qürur hissilə bəyan edirik ki, 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı mərd, şücaətli Azərbaycan gəncləri Ali Baş Komandanımızın səfərbədedici çağırışına ürəklə qoşuldular. Mərd oğullarımız ata-baba torpaqlarımız, cənnət Qarabağımız uğrunda savaşımaq üçün müqəddəs yola çıxdılar. Müzəffər Azərbaycan oğulları Vətənimizin hər daşı, qayası torpaqlarımızın hər qarışı üçün inamlı mübarizəyə qoşuldular, bu torpağa göz dikən erməni vandallarına qan uddurdular. Müqəddəs şəhadət yoluna çıxdılar. Azərbaycan gəncliyi həmin tarixi günlərdə canlarını ana yurda sipər etdilər. Qarabağda Azərbaycanın yeni qürurverici tarixini qanlarıyla yazdılar. Mənfur düşmənləri, işğalçı ordunu diz çökdürənə qədər haqq savaşından geri dönmədilər. Əsrlərə bərabər 44 gün ərzində öz sücaətləri ilə igid əsgərlərimizin hərəsi bir qəhrəmanlıq dastanı yazdılar. Doğma topaqlarımız uğrunda son damla qanlarındanək vuruşub şəhidlik zirvəsinə ucalanda da axır sözləri "Təki Vətən sağ olsun, Vətən yaşasın" - oldu.

İndi bu qəhrəman oğulların, yenilməz qəhrəmanların qürurverici sücaətləri haqqında cild-cild kitablar yazılır, ən səmimi sözlər onların adına ünvanlanır. Mahnılarda onların əbədiyyət qazanan ömür yolları vəsf olunur.

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin rəhbərliyi də həmişə gənclərin vətənpərvərlik ruhunda formalaşdırılması istiqamətində həyata kerçirilən layihələrə xüsusi diqqət və həssaslıqla yanaşır. Heç vaxt dəstəyini əsirgəmir. Eyni zamanda "Qayğı və

Himayə" Xeyriyyə Fondu da bütün fəaliyyəti boyunca sözügedən sahəni diqqət mərkəzində saxlayır. Birmənalı olaraq çalışır ki, gələcəyimiz olan gənclərin həyata baxışlarının, mübarizə əzminin yüksək səviyyədə formalaşdırılması siyasətinə öz töhfələrini versin. Bu istiqamətdə Fondumuz həmişə dövlətimizə, eləcə də Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin rəhbərliyinə arxalanıb, bu mövzuda layihələrin həyata keçirilməsinə maraqlı olub.

Eyni zamanda danılmaz həqiqətdir ki, əsas missiyası iradəli, vətənpərvər gənclər tərbiyə etmək olan söz sənəti gənclərin həyata baxışının formalaşmasında xüsusi rol oynayır. Ədəbi əsərlərin, poeziya nümunələrinin təqdim etdiyi qəhrəmanlar, bir növ, gəncliyin arzu və xeyallarının, düşüncələrinin idealına dönür. Buna görə də bu layihənin effektivliyini daha da artırmaq üçün gəncliyin əhvali-ruhiyyəsinə xüsusi yön verən poeziya nümunələrinin daxil edildiyi bir kitab hazırlamağı, poeziya müsabiqəsi keçirməyi vacib bildik.

İnanırıq ki, həyata keçiriləcək layihənin oyatdığı təəssürat, səfərbəredici missiya hər kəs tərəfindən razılıqla qarşılanacaq, xüsusilə gənclərimizin həyata baxışlarına yeni rəng qatacaq.

Sonda kitabın çap olunmasında göstərilən maliyyə dəstəyinə görə Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinə təşəkkürümüzü bildiririk.

Güləyə Rzayeva,

***"Qayğı və Himayə"
Xeyriyyə Fondunun sədri,
layihə rəhbəri, Prezident təqaüdcüsü***

Sərvaz Hüseynoğlu

Xalqın zəfər sevinci...

Ruhumuzun paytaxtı Şuşa şəhərinə müzəffər Ordumuz tərəfindən Azərbaycan bayrağının sancıldığı anın yazısıdır bu. Bütün duyğularım, qəlb titrəyişim "Şuşa azad oldu, Laçın qurtuldu, Kəlbəcər düşməndən geri alındı!" müjdəsinə hesablanmışdı. O mutlu müjdənin, saatın, dəqiqənin, saniyənin yazısıydı düşüncələrimdəki. Bir nəfəs çəkimlik vaxt önündəydim. Bir an məsələsi qalırdı arada. Saatım, dəqiqəm, saniyələrim üstümə yürüyən müjdəçilərdi. Yarı Qara dəniz, yarı Göy Xəzər sevdası çağlayıb-coşur içimdə.

Gözlərim önündə ölkə başçımızın ümumxalq birliyini simbolizə edən sıxılmış yumruqları, yaddaşımda istiqlal şairi Xəlil Rza Ulutürkün dünyanı oyadan hayqırtısıdı:

Dağlardan atlanır köhlən şələlə,
Şələlə dağların mərd övladıdır.
İldırım buludun, tufan dənizin,
Cəsarət kişinin istedadıdır.

Fərqundəyəm, Cəsarət və Kişilik istedadının bütün dünyaya görk edəcəyi müjdəni bəkləyirəm. Fərqundəyəm, o müjdə xəbəri bax elə bu saat, bu dəqiqə, bu saniyə Ali Baş Komandanımızın dilindən səslənəcək!..

Ruhu şad olacaq Qoç Koroğlunun!

Babək qılıncına xəbər yetəcək... Əlincə, Savalan yallı gedəcək.

Ruhu şad olacaq Ulu Öndərin!

Yenidən, yenidən, bir də yenidən o böyük dahinin son çağırışı söz-söz, sətir-sətir əzbərlənəcək. Yenə əziz-əziz yada düşəcək. Möhtəşəm həyatının düz altmış ilini xalqının hər günü, hər sabahı ilə yaşamış, müstəqil, azad Azərbaycanımızın qurucusu və memarı olmuş ümummilli lider o mübarək çağırışı zamanı canı qədər əziz olan xalqına hədsiz qürur hissi ilə xitab edirdi ki, həyatının son on ili müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmətdə keçib. Eyni zamanda "Lakin mənim hələ tamamlamadığım çox perspektivli planlarım var" - deyə öz böyük haqqıyla üzünü qədərbilən həmvətənlərinə tutub, onları qarşıdan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, siyasi varisi İlham Əliyevə səs verməyə çağırırdı.

Əslində, bu çağırış ömrünü xalqının, vətəninə müstəqilliyi və inkişafı naminə girov qoymuş müdrik bir şəxsiyyətin, dahi siyasətçinin öz xalqı və vətəninə son yaxşılığı, son böyük xidməti idi... Çünki öz siyasi varisinin simasında o, gələcəyin ən qüdrətli dövlət başçısını, siyasi liderini görürdü və bu qənaətdə yanılmadığının fərqindəydi. Fərqindəydi ki, onun siyasi varisi və ciyərparası "yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir".

Ona görə də Ulu Öndər dərin bir arxayınlıqla bütün həmvətənlərini əmin edirdi ki, İlham Əliyev onun axıra qədər başa çatdırma bilmədiyi taleyüklü məsələləri, planları və işləri layiqincə başa çatdıracaq. Elə bu inamla da "mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm!" - deyə həmvətənlərinə səslənirdi.

Haqlıydı!

Çünki ümummilli lider, lap erkən, gənc yaşlarında tarix səhnəsinə çıxmış və zamanın gedişini dönməz iradələrinə ta-

be edə bilmiş türk dövlət başçılarının haqqında yetərincə məlumatlı idi. Dahi siyasətçi haqlı olaraq öz layiqli siyasi varisinin simasında gələcəyin Metesini, Attilasını, Babəkini, Fateh Sultan Mehmetini, Şah İsmayılını görməkdə səhv etmirdi. Bu gerçəkliyi Dədə Qorqudcasına fəhm edə bilmişdi. Və öz xalqını, vətənini kimə əmanət etdiyinin fərqundəydi. Dədə Qorquddan gələn bir müdrikliklə hiss edirdi ki, gec-tez onun cismani yoxluğu sevimli xalqına dərin üzüntü yaşadacaq. Eyni zamanda, qəlbən inanırdı ki, onun cismani yoxluğunun təsəllisini qədirbilən xalqı etimad göstərüb dövlət idarəçilik sükanının arxasına gətirdikləri siyasi varisindən alacaqlar.

Təbii ki, Ulu Öndərdən müdrik və yenilməz idarəetmə dərsi almış cənab İlham Əliyev ona göstərilən bu etimadı fəaliyyətinin elə ilk günlərindən ləyaqətlə doğrultmağa başladı. Öz dahi atasının imkan tapıb tamamlaya bilmədiyi və çox perspektivli planlarını qətiyyətlə gerçəkləşdirmək üçün var gücüylə çalışdı, bütün sahələrdə Heydər Əliyev siyasətinin qarantı oldu. Və əminliklə bəyan etdi: "Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm...".

Dedi və etdi də!

Heç unutmadığım, göz yaddaşımın əbədi saxlancına çevrilmiş bir məqam var... Mən o məqamı dərin üzüntü içində televiziya ekranından izləyirdim; qədirbilən xalqımız öz dahi övladını, ümummillik liderini sonsuz ehtiramla son mənzilə yola salırdı. Böyük Öndərin siyasi varisi, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev möhtəşəm izdihamın önündə irəliləyirdi. Hələ çox gənc və atasının adaşı olan oğlunun əli ovcundaydı. Son, lap son anda, artıq vida anı yetişdiyi məqamda Prezident sövq-təbii, bütün kədərini, təəssüfünü ifadə edəcək bir tərzdə yeniyetmə oğlunun əlini bərk-bərk sıxdı,

yumruqları düyünlədi... Bu, sonsuz itkinin, əbədi ayrılığın qarşısında mərd, möhkəm dayanmağın, özünü toparlaya bilməyin vacib mesajıydı... Həyatın zalım və amansızlığına, ölümün soyuq üzünə qarşı üsyan, etiraz ifadəsi kimi sıxılmışdı o yumruq...

Və mən ikinci dəfə o yumruğu erməni məkrinə, erməni xəyanətinə, dünyanın ikiüzlü siyasətlərinə qarşı düyünlənən, qalxan gördüm. Bütün yaramazlıqlar, vandalizm və faşizm əlamətləri önünə nida işarəsi qoymaq üçün düyünlənmişdi bu yumruq! Bu dəfə cənab Prezidentin əlləri əziz qardaşı, xalqımızın sevimlisi Rəcəb Tayyib Ərdoğanın əllərindəydi. Hilallar qovuşmuş, bütünlənmiş, bir cismdə bir can olmuşdur.

Təbii ki, bir-birinin ardınca erməni işğalından azad edilən bölgələrimizdən gələn müjdə xəbərini kiprik qırpmadan, nəfəs çəkmədən gözləyən xalqımız (və bütün türk dünyası) bu məqamlarda Ulu Öndərin öz siyasi varisinin simasında gələcəyin ən qüdrətli dövlət başçısını görməsi həqiqətinə bir daha şahidlik edir. Artıq bütün dünya şahid olur ki, ümummilli liderin etibar etdiyi, böyük inamla güvəndiyi siyasi varisi həqiqətən də yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Məhz bu səbəbdən öz siyasi varisinin onun axıra qədər başa çatdırma bilmədiyini taleyüklü məsələləri, planları və işləri layiqincə başa çatdıracağına əmin olduğundan öz həmvətənlərinə "Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm" təminatı verirdi. Bu təminat, əslində, türk gəncliyinin daim ayaqda olan, fövqəladə iradəyə malik təbiətinə bəslənən inamdan irəli gəlirdi. Heydər Əliyev böyük bir uzaqgörənliklə gəncliyə, onun daxili potensialına inanırdı. Və heç təsadüfi deyil ki, onun siyasi varisi də əsas Ulu Öndər tərəfindən qoyulan gənclər siyasətini uğurla davam etdirdi. Müdrik ustadı kimi, tərəddüd et-

İgidlik zirvəsi

mədən "Türk hissiyyətli, İslam etiqadlı, müasir qiyafəli, Avropa qafalı" (Əli bəy Hüseynzadə) gənclərə idarəetmə sahəsində yüksək vəzifələri etibar etdi. Məhz bu etibarın, siyasi uzaqgörənliyin nəticəsidir ki, ölkə başçısının köməkçisi, Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, Azərbaycan Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov kimi cavan, pragmatik düşüncəli, dünya siyasətini gözəl bilən və çox enerjili kadrlar ölkəmizin idarəetmə sistemində layiqli yer tuturlar. Onların simasında xalq öz siyasi liderinin uzaqgörən seçimini qəlbən alqışlayır, ona inanır. Bu gün dünyanın gözü qarşısında Azərbaycan gerçəkliyini, Dağlıq Qarabağ həqiqətlərini Çanaqqala zəfərinə götürən, bütün Türk dünyasına o şanlı zəfərin sevincini yaşadan haqq savaşında ölkə başçısının uzaqgörən seçiminin, mühüm qərarlarının müstəsna, heç vaxt unudulmayacaq böyük yeri var.

Mənimsə bütün varlığım, qəlb titrəyişim o böyük müjdənin havasına uçunur. Bu, bir an, bir nəfəs çəkimi məsələsidir. Aldığım hər nəfəs, ruhum, düşüncəm "gəlsin gəlməli xəbər" istəklisidi. Dəqiqələri, saniyələri sayıram...

Kənan Hacı

Qələbəyə aparın yol

Hekayə

Söyüdlər sanki sulara tilov atmışdı, Kürün hüznü sakitliyi onun fikrini uzaqlara çəkib aparmışdı...

Xəyalən dərəni dolanıb körpüdən keçdi, qırağı yarpızlı lal axan arxı bir vaxtlar öz əliylə çəkmişdi. Ciyərlərinə biçənək ətri doldu, ot tayasına sərilib qarşıdakı dağların havasını ciyərlərinə çəkdi. Duman ətəyini əlinə yığıb çəpərdən aşdı və tədricən uzaqlaşdı. Fikri, duyğusu da elə bil aynıdır. Şenlikdən o yana axan arx boyu addımlayır. Gəlib doğulduğu kəndə - Böyük Mərcanlıya çatır. Evlərinə doğru addımlayır, həyətdən adlayıb sürəhiyə söykənir və bir hovur toxtayır. Ürəyindəki xiffət xalı silinir, üzündən-gözündən intizarın çəni çəkilir. Fikrində aranı dağa, dağı arana daşıyır. "Qəribədir, bəs bu camaat hardadır? Niyə ins-cins gözə dəymir?" - deyə özü özüne sual verir. Dağlar sanki bu səsə diksindir, yerindən qopub üstünə gəlir, ağaclar sözü bir yerə qoymuş kimi hamısı çevrilib ona baxır. Adam doqqazın ağzındakı yarmaça kötüyün üstünə çökür. Ağılından nələr keçir? Kim bilir...

...Çınarlar müdrik qocalar kimi xəyala dalmışdı. Didik-didik olmuş boz duman sıra dağların böyür-başından hürküb-çəkinmədən arsız-arsız bu xəyal heykəllərinin ətəyi boyu sürünməkdə idi. Dağların bozarmış, tutqun sifəti tənəylə, qınaqla dolu idi. Başımızı qovzayıb zirvəsini öydüyümüz, boyunu oxşadığımız, yerindəcə qayım-qayım durmuş "qüdrətdən, səngərdən qalalı dağlar" postda dayanmış əsgərlər kimi sinə-

sini düşməyə sipər etmişdi.

Dağlar uzaqdaydı...

Dağların boynuna dolanan cığırın ayaqları budanmışdı. O səmtə nə əl çatır, nə ün yetirdi. Tarixdə müzəffər yürüşləri və qələbələriylə tanınan Makedoniyalı İsgəndərin adaşı olan bir uşaqla burda rastlaşdı. Üzünü qiblə bildiyi uca dağlara tutaraq səsinə bir əsim mehə büküb o səmtə yollayırdı. "Qarabağ şikəstəsi" oxuyurdu. Bir qarış sinədən ox kimi sıyrılan bu səh "alma gözlü, qız birçəkli" şahbaz atların kişnərtisinə qərib-səyən dağların yeganə həyanı, simsarı idi... Yağı əlində qalmış oyaqları, zümrüd meşələri, sərt qayaların sinəsindən fısqıran çeşmələri, buz bulaqları için-için göynədirdi bu səh... Bu səh onu az qala, öz burulğanında batıracaqdı. Bu zalım balasının özündən, öz səsinədən xəbəri yox idi. Bütün varlığı uçuna-uçuna öz səsinin oxu ətrafında fırlanırdı. Oxuya-oxuya: "Alacam qısasımı!" - deyirdi. Dünya boyda kədər bir damla yaşa dönüb dumduzu gözlərindən yanığı boyu axaraq qəzəbdən qaralan sifətində iz buraxdı, torpağa düşüb yerin sinesini dağladı.

Bircə qarış boyu ilə yerə-göyə meydan oxuyan bu uşağın içindəki qəzəbdən güc alan səsi sanki dağlara bir az toxtaqlıq verdi. Dağların batıq çiyinləri dikəldi, köksü qabardı. Pərdə kimi üzünə çəkilən boz dumanı sıyırıb dərənin dibinə tulladı. Qiblə yellərinin qanadında dağlara yetişən bu səsin titrək sədası iliklərinə cən işlədi. And kimi səsləndi qulaqlarında:

-Sizi xilas edəcəyəm, dağlar, ay dağlar, eheyyyy!...

Kədərli baxışlarını onun üzünə zilləyib danışmağını xatırladı:

-Kənddən çıxanda birdən yadımıza düşdü ki, Bozdar həyətdə zəncirə bağlı qalıb...

Gözünün yaşsı bəbəkələrinə yığılır. Yol çəkən gözlərini dağlara dikib titrək səslə: - Görəsən necədi Bozdar?.. - deyir.

Neçə illər həyət-bacanı, ara-bərəni yad nəzərdən, ilxını, sürünü canavardan qoruyan qara ağızlı Bozdarın xiffətini çəkirdi balaca... "Boynun da zəncirdə, neyləyəcəksən?"

-Ac qalardı, yad adamın atdığı tikəyə yaxın durmazdı...

Bunu da İsgəndər deyir. Uşağın başını aldatmaq istədi: - Zəncirini açıb buraxarlar. Onlara it lazım deyil, neynirlər iti?...

Fikri uzaqlardaydı, deyəsən heç dediklərimi də eşitmədi. İçindəki qəzəbin əlində əsir-yesir qalmışdı, bapbalaca canı bu boyda qəzəbi daşıya bilmirdi. Nifrətini canından səsiylə çıxarırdı, yoxsa ortadan iki bölünərdi, çatlayardı. Bir qarış sinədən ox kimi sıyrılan bu səs göy üzünü qana boyamışdı...

İsgəndər səsiylə silahlanmışdı, çünki hələ avtomata gücü çatmırdı, çox balacaydı. İstəyirdi səsi doğulduğu yerlərə gedib çatsın. İsgəndərin səsi o torpaqların bir parçası idi, düşmən o səsi işğal edə bilməmişdi. Tankın, topun o səsi almağa gücü çatmamışdı. O səsi dinləyən Qarabağı - Şuşanı, Cıdır düzünü, İsa bulağını görmüş sayıla bilərdi. O səs o yerlərin havası üstə köklənmişdi, o səsdən Qarabağ torpağının ətri gəlirdi. Torpaq səsə çevrilmişdi və işğalçının üstünə ox kimi süzürdü, ona göydən həmlə edirdi.

Bu zalım səs də qanadlanıb uçurdu və ona güllə yetmirdi, o səs nişangaha gəlmirdi, ox kimi gülləni atanın gözünə bətirdi. Şair həm də belə deyirdi: "Allah sürətlə gedən zamanı birdən-birə saxlayıb bizə hər şeyi göstərdi". Gördüklərimiz əbədi olaraq yaddaşımıza yazıldı. Xocalı qətliamını törədənlər cəhənnəmə gedincə cəhənnəm olduğundan da dəhşətli görünəcək. İsgəndər cənnətə gedincə cənnət daha da gözəlləşəcək.

İlk dəfə dünyanın ədalətsizliyi ilə üz-üzə gəlmiş bir uşağın içindəki qəzəbin mənəvi çəkisi böyüklərin nifrətindən on qat artıqdır. Bu nifrət onu haqsızlıqla mübarizədə tərbiyə edir.

Bəzən insanı sevgi yox, nifrət xilas edir. Söhbət birbaşa işğalçıya qarşı nifrətdən gedir. Təcavüzə məruz qalan insanın humanizmi gülünc görünür. Bu məqamda nifrət qaçılmazdır, bu nifrət sənə həqiqəti müdafiə etməyə, haqqı qorumağa, ədaləti bərpa etməyə səsləyir. Məhərrəm müəllim sidq-ürəkdən inanırdı ki, İsgəndərin səsi düşmən tapdağı altında qalmış torpaqlara, lap elə İsgəndərin atasının tikdiyi o evəcən gedib çatır. Bozdar da zəncirini qırıb sevincək o səsə doğru qaçır, o səs sahibinin hardasa lap yaxınlıqda olduğunu bilir.

Məhərrəm müəllim hər həftə xidməti məşını ilə Füzuliyə, Cəbrayıl baş çəkir, vətəni qoruyan əsgərlərə yardımlar aparırdı, əsgərlərlə görüşüb söhbətlər aparır, onlarda ruh yüksəkliyi yaradırdı, onları qələbəmizə inandırırdı. Bu yardımların içində silah-sursatdan tutmuş pal-paltara, ərzağa qədər əsgərə lazım olan bütün zəruri əşyalar olurdu. Dəfələrlə ona xəbərdarlıqlar edilmişdi ki, "özünü təhlükəyə atırsan, balaların var, onları yetim qoya bilməzsən, mümkün qədər özünü qor". Hər dəfə də cavabı eyni olurdu:

"O torpaqları balalarımız üçün qorumalıyıq. Torpaq dədə-balarımızın bizə əmanətidir, hər birimiz canımız bahasına ol-sa belə, onu qorumalıyıq. Orda döyüşənlərin hər biri bizim qardaşımızdır, oğlumuzdur. Biz onların yanında olmalıyıq".

O zaman idi ki, yollarda ləpirlər güllələnirdi, topların mərmisi kimlərinsə eyvanına düşürdü, kəndlər erməni işğalçıları tərəfindən viran qoyulurdu, qəbir qazmağa da vaxt tapılmırdı, insanlar doğmalarını, əzizlərini dəfn etməyə macal tapmırdı, həyətlər, bağçalar məzarıstana çevrilirdi.

Alnımıza yazılanları başımıza yağın mərmilər pozdu...

O, həmişə evdən işə piyada gəlirmiş və yol boyu adamların dərd-səriylə maraqlanır, məsləhətlər verirdi. Üzəri qağayılı, suları durğun Kür çayının sahilindən keçə-keçə insan taleləri də beynində sıralanırdı. Bir insanın yolu niyə həb-

sxanaya düşsün ki? Bir insan niyə Tanrının verdiyi ömrü məhbəs divarları içində çürütsün? O, dünyaya qurub-yaratmaq üçün gəlmişkən niyə azadlığından olsun? Fikirlər beynini yorduqca Kür çayı əsəblərinə sığal çəkirdi. Onda Kürün dəlidolu çağları idi və Məhərrəm müəllim Kürün sahilində gərmiş edə-edə verəcəyi qərarlar haqda düşünürdü. O, hansısa səbəbdən cinayət törətmiş adama islah olunmaq üçün şans verirdi və verəcəyi qərarın ədalətli olması onun üçün hər şeydən vacib idi, bu, onun dəyişməz prinsipi idi. Heç bir qüvvə onun verəcəyi qərarı dəyişmək iqtidarında deyildi, o, həmişə güclünün deyil, zəifin yanında olmuşdu, ona arxa-dayaq olmağa çalışmışdı, haqlı cəza alan adam da törəttdiyi əməlin mahiyyətini dərk edərək ondan razılıq edirdi. Onun tərbiyə metodu, insanda insanı oyatmaq cəhdi heyretəmiz idi.

Dünyanın alış-verişindən özünə görə baş çıxara bilirdi. Ağlı kəsəndən elə belə görmüşdü; biri gedir, o biri gəlir. Qış öz vaxtında köçünü sürür, yazın gözəlliyini yayın qısqanclığı yandırır külə döndərir. Payız gözünün qorasını axıtmalıdır, çünki onun qəlbinə sirribilinməz gözü yaşlı mələk hakimdir. Dərdini özü çəkməli, özü öz içindən sozulub talanmalıdır.

O, hər şeyə təbiətin gözüylə baxmağa adət etmişdi. Bununla belə heç də fikirləşmirdi ki, canlı hərəkət, insan fəaliyyətinin nəticəsi sabahın təkrar dönümləri, parlaqlığını itirmiş gözləridir. Bilirdi ki, həyatın əlifbası çarpışmaqla başlayır. Lakin bəzən də elə olur ki, cəsur, mərd adam dünyaya qürurla dolu qəlbinin gözü ilə baxdığı, hislərinin diktəsi ilə yazılmış həyat kitabını öz bildiyi kimi oxuduğu üçün qarşısına addımbaşı çətinliklər çıxır. Mübarizə aparmağa başlayır və mübarizənin coşqun axınında qaynar həyat sahillərinə doğru yan alır. Səfərbər etdiyi son qüvvəsi və qətiyyəti ümitsizliyin tutqun şəfəqləri altında tükəndiyi vaxt birdən, qəlbinin ilahi çağırışı ilə məşum ölümə doğru yönəlir... Fərqlənməz, qa-

lib hiss məğlubedilməzdir.

Müharibə qatari bu illər ərzində getdikcə sürətini dəlicəsinə artıraraq Qarabağın ərəzilərinə daxil oldu və sanki yol getməkdən közərmiş çarxları uçulub dağılmış Horadizin daş gövdəsinə sancılıb qaldı. Bombardmanın böyür-başını gəmirib-dağıtdığı pəncərələri qaralan, küçə qapıları bərk-bərk bağlanmış evlər torpaqdan ucalan tutqun qayalara oxşayırdı. Nə addım səsi, nə qapıların taqqıltısı, nə də bir qayda olaraq qonşuların bir-biriylə salamlaşması eşidilmirdi. Hər tərəfə ölü bir səssizlik çökmüşdü. Son günlər şəhəri bürümüş dəhşətli yangın artıq yavaşımışdı. Buna baxmayaraq havada tüstünün acı tamı qalırdı. Qan qoxuyan qara tüstünün, hisin içindən meydanlar, küçələr yavaş-yavaş aşkara çıxır, yanmış polad gövdəli nəhəng tanklar, sökülüb dağılmış bərrikadalar, mərmilərin deşik-deşik edib daş döşəməyə pərçimlədiyi maşınlar, əyilmiş fənər dirəkləri, yanıb külə çevrilmiş, hələ isti olan, hələ tüstülənən kərpic qalaqları görünürdü.

Bərrikadaların qarşısında və arxasında daş döşəmələrdə, dörd yol ayrıcılarında və mərkəzi küçələrin tinində şüşələri sınımış vitrinlər, pulemyot atəşindən yarısı qopub düşmüş mağaza və dəlləlxana lövhələri, onların yanında bərq vuran çilik-çilik olmuş güzgü qırıntıları, əzik-üzük edilmiş toplar düşüb qalmışdı. Orda-burda sınıq-salxaq velosipedlər, ilan kimi qıvrılıb qalmış çirkli tənzip kəsikləri, partlayış dalğalarının dağıtdığı maşınlar, orda-burda səkilərə uçub tökülmüş, elə bil ülgüclə kəsilmiş divar qalıqları arasındakı sınıq mebellərin içində, üstünü kərpic tozu basmış, əzilmiş meyit kimi içəlatı çıxmış, ağ simləri miskin-miskin ağaran piano. Bu uçuntu, dağıntının üstündə - yuxarı mərtəbədə, uçmuş mənzilin divarlarının bir hissəsi qalmışdı. Hisə, quruma bulaşmış düzbucaqlı divar kağızlarının üzərində bir az bundan qabaq asılmış fotoşəkillərin yeri və tavanda açılmış deşiklərin ara-

sından möcüzə nəticəsində salamat qalmış, hörümçək toruna oxşayan məftillərdən sallanıb yırgalanan və özü də şüşə hörümçəyə bənzətən çilçirəq görünürdü.

Başdan-başa daşdan tikilmiş bu böyük, məşum şəhər bir neçə gün ərzində ölüm sarsıntısı içində alov dişlərini qıcayır, sanki tüstü içində qovrulurdu. Şəhər uğuldayır, qaynayır, yağanın içində qıc olubmuş kimi qıvrılırdı.

Cəbrayılə yol bağlanmışdı, Böyük Mərcanlıya gedə bilməyəcəkdi. Döyüşlər başlayandan Zərdab-Cəbrayıl yolunu yağır etmişdi. Bir yerdə qərar tuta bilmirdi, canı dədə-baba yurdunda qalmışdı. Tez-tez ordakı dostlarla, tanışlarla əlaqə saxlayırdı. Füzuli Rayon Polis İdarəsinin reis müavini, polkovnik Asif Məmmədovla tələbə yoldaşı olmuşdular. Hər dəfə Cəbrayılə gedəndə yolüstü Füzulidə görüşüb hal-əhval tutur, tələbək illərini xatırlayırdılar. Asif müəllim bu bölgədə böyük nüfuz sahibi idi, hamı ona hörmət edir, sayğı göstərirdi. İki dost görüşəndə bir neçə saatlıq dərd-sərlərini unudur, təmiz ab-havalı, gözəl seyrangahlı yerdə tikilmiş kafədə, çinarların sərin kölgəsində məxməri çaydan qurtumlaya-qurtumlaya gənclik xatirələrini bölüşürdülər. Hər ikisi xalq adamı olduğundan günləri sadə camaatın içində keçirdi, onların da qayğıları ilə maraqlanıb dərd-sərlərinə şərik olurdular. Belə məqamlarda yolun yorğunluğu da Məhərrəm müəllimin canından çıxırdı, qayğı, fikir dumanı üz-gözündən çəkilirdi. Təbiətin gözəlliyi tarım çəkilmiş əsəblərinə sığal çəkirdi. Son vaxtlar yuxuları da səksəkəli olmuşdu, yatanda da beyində güllə səsləri, mərmilərin gurultusu dolaşırı.

Hazırkı vəziyyəti müzakirə edib yenidən tələbək dövrünə qayıdırdılar. Saf, təmiz insan olan Məhərrəm çalışqan tələbə idi. Müəllimlər də, tələbələr də onun xətrini çox istəyirdilər. Xeyirxah, əliaçıq idi. Son tikəsini də dostları ilə bölüşərdi. Evdən gələn pay-püşdən bütün dostlarına pay ver-

məsə, yaxud hamısını başına yığıb bir yerdə yeməsələr rahatlıq tapmazdı. Söz sözü çəkirdi, tələbəlik çağlarında başlarına gəlmiş macəraları xatırlayıb gülüşürdülər.

-Müharibəni başlayanların Allah evini yıxsın! Çarxımızı çöndərdi, Asudə, rahat yaşayırdıq da. Cavan oğullarımız şəhid olur, ürəyim dözmür, ay Məhərrəm. Camaatın illərlə min bir əziyyətlə qurub tikdiyi evlərdən onları çıxmağa məcbur edirlər. Törətdikləri əməlləri eşidəndə damarımda qanım donur. Bunu heç Allah da götürməz. Vallah, götürməz! - deyə Asif müəllim dərindən ah çəkib sinəsini ovxalayır.

Hər ikisi cavan idi, ömürlərinin ən qaynar, ən məhsuldar çağlarını yaşayırdılar. Bu yaşda tale onlara dərindən, əzabın hər üzünü göstərdi. Rahat, asudə günlər ömürlərindən qaçaq düşdü, ölümlə, qan-qada ilə üz-üzə qaldılar. Kəndlərin də sanki beli bükülüb, dərindən-kədərli qocalara bənzəyirlər. Zəif-zəif közərən bir ümidin istisinə qızınırlar. Bu yerlərin bəxtəvər çağlarında ağıllarının ucundan da keçməzdi ki, bir gün torpaqlar qanla suvarılacaq, güllü bağçalar viran qalacaq, adamlar öz dədə-baba yurdundan didərgin düşüb yurdun dörd bir yanına səpələnəcək. Tarixin təkəri geri döndü, bir zamanlar babalarının yaşadığı taleyi indi nəvələr təkrar yaşamaqlı olurdu.

Məhərrəm müəllimlə tələbə dostu olmuş polkovnik tarixin gedişatından yaxşı xəbərdar idilər. Məhərrəm müəllim əsrin əvvəllərində ermənilərin başımıza açdığı oyunlardan, 1918-ci ilin mart qırğınından yana-yana danışırdı:

-Bəs necə oldu ki, biz bu vəhşilikləri unutduq? Erməniləri gətirib süfrəmizin başında oturtduq, ən yaxşı vəzifələri onlar tutdu, ən yaxşı yerlərdə özlərinə bağlı-bağçalı mülklər tikdilər və altdan-altdan bizə qarşı məkrli planlar qurdular, ayağımızın altını qazdılar. Biz isə bütün olmuşları unudub onları özümüzə dost bildik, kirvə tutduq.

-Biz həmişə xeyirxah, mərhəmətli olmuşuq, Məhərrəm. Alləhtəala bizim milləti bu cür yaradıb. Biz namərdlik nədir bilmərik, düşmənlə də mərd kimi döyüşərik. Amma onlar namərddirlər, xaindirlər. Üzdə özlərini dost kimi göstərirdilər, axırda iç üzləri açıldı. Təsəvvür et, Kremldə Brejnevi bezdirmişdilər ki, Qarabağı bizdən alıb onlara versin. Axırda Brejnev bezib yumruğunu stola çırpıb ki, "xvatit armyanskomu şovinizmu!" Bununla da ermənilərin ayağı Kremldən kəsilib. - Polkovnik dostunun sözünə qüvvət verdi.

-Amma sonra Qorbaçovu ələ ala bildilər. Onun hakimiyyə-tə gəlişi erməni separatçılarının fəallaşmasına səbəb oldu. Raisa ermənilərdən aldığı bahalı sovqatlar və rüşvət müqabilində Mişanı onları razı salmağa məcbur elədi. Heydər Əliyev ermənilər üçün, elə Qorbaçovun özü üçün də ən böyük maneə idi, elə buna görə də onu Siyasi Bürodan uzaqlaşdırmağa çalışırdı. Sumqayıt hadisələri Qarabağın Azərbaycandan qoparılmasına güclü təkan verən ilkin vasitələrdən biri kimi düşünülmüşdü. 1987-ci ilin dekabrında Qorbaçov ABŞ-da olarkən erməni elitası onu əməlli-başlı ələ almışdı. Amerikadakı erməni icması Raisa Qorbaçovaya çox qiymətli rəsm əsərləri və XVII əsr rus əlyazmaları kitabını, bundan əlavə, brilyantla bəzədilmiş qolbağ da hədiyyə etmişdi. Bir il sonra, 1988-ci ilin dekabrında Ermənistanda baş vermiş zəlzələ ilə əlaqədar Yerevana gələn Qorbaçov və xanımı əhali tərəfindən heç də isti qarşılanmadılar. Şüarların birində belə sözlər yazılmışdı: "Raisa, qolbağı qaytar!". Moskvaya qayıdan Qorbaçovlar ailəsi ertəsi gün, sovqatı ABŞ-dan gətirəndən bir il sonra mətbuatda ifşa olunacağından qorxaraq həmin qolbağı təhvil verdi. Təbii ki, qolbağın geri istənilməsinə səbəb iyulda SSRİ Ali Soveti sessiyasının müttəfiq respublika sərhədlərinin və Konstitusiya əsasında müəyyənləşdirilmiş milli ərazi bölgüsünün dəyişdirilməsinin qeyri-mümkünlüyü barədə qə-

rar qəbul edilməsi idi. Həmin qərar ermənilərin iddialarını təmin etmirdi. Bundan sonra ermənilər daha da həyasızlaşdılar. - Məhərrəm müəllim hadisələrin mahiyyətini açan faktlarla danışırdı.

Xalqın coşub-kükrəyən qəzəbi, haqlı etirazı Kremldə oturanların tükünü də tərپətmirdi. Hər yerdə - kafelərdə, çayxanalarda, elm mərkəzlərində, ziyalı mühitində gedən söhbətlərin mövzusu ancaq Qarabağ idi. Ölkə qaynar bir siyasət qazanına çevrilmişdi, müharibənin dəli küləkləri Bakını da vururdu. Şəhərin hər yerində hərbi geyimli əsgərlər gözə dəyirdi, hər gün şəhidlər gəlirdi, toylar bir günün içində yasa çevrilirdi. Bütün bu faciələr Məhərrəm müəllimin rahatlığını, dincliyini əlindən almışdı, hakim kimi hökm verəndə də ürəyinin ritmi Qarabağla döyünürdü, insan talelərinə daha həssas yanaşırdı, qanun çərçivəsində hökm çıxarsa da məhkum üçün bir işıq yolu, bir ümid közərtisi buraxırdı.

O, insan talelərinə laqeyd yanaşan fəlsəfə kəndirbazlarına həmişə ikrah hissiylə baxırdı. Belələrinə o qədər görmüşdü ki. Lazımi məqamlarda onları yerində oturtmağı da bacarırdı, buna onun xarakteri imkan verirdi. Elə bu xüsusiyyətlərinə görə sadə insanlar onu öz doğması kimi, əzizi kimi sevirdi. Zərdab Məhkəməsinin sədri olduğu illərdə o, kimin üçün isə xeyirxah ata idi, kimin üçün isə arxalana biləcəyi qardaş, bəziləri üçün isə etibarlı dost idi. Zərdab camaatı istiqanlıdır, bu kiçik rayonda adamların çoxu bir-birini tanıyırdı. Onlar ən müxtəlif vasitələrlə adi və qeyri-adi münasibətlərlə bir-birinə bağlı idilər. Məhərrəm müəllim də bu rayonun adamlarına getdikcə daha çox bələd olurdu. İndi Kürün sahilində dayanıb baxışlarını uzaqlara zilləmişdi, fikri işıq sürətilə ulduzlararası boşluqlarda dolaşırdı.

"Bir gör ha, nə çox ulduz var dünyada... Onların hərəsi bir dünyadır. Buna biz nəhayətsizlik, sonsuzluq deyirik. Bəşər

həyatı miqyasında isə həqiqət axtarışı, onu tapmaq, dərk etmək prosesi də belə sonsuz, nəhayətsiz bir prosesdir. İnsan bir ömür boyu həqiqət axtarışındadır, kimi ömrünü həqiqət axtarışlarına sərf edir, kimisi həqiqəti pərdələməyə çalışır, kimisi üçün də bunun heç bir fəqri olmur, sadəcə, hər şeyə biganə qalıb yaşayır özü üçün. Onlardan soruşsan ki, bu həyatın mənası nədir, sən nə üçün, kimin üçün yaşayırsan, bu suala heç bir cavab tapa bilməyəcəklər, eləcə gözlərini döyə-döyə qalacaqlar. Bax, ən qorxulu adamlar onlardır, onlar döyüşdə də fərarilik edəcəklər, onlar hər cür cinayət törətməyə qadirdirlər".

O, belələrinə qarşı həmişə amansız olmuşdu. Sərt, prinsiplial mövqeyinə görə çoxları ondan çəkinir, ehtiyat edirdi.

Mayor Məmmədov hər dəfə kəndə gələndə sürücünü Düzobada buraxırdı, kəndə doğru gedən maşınlardan birinə minib özünü ata yurduna çatdırırdı. Piyada gəzməkdən, torpağın, dağın havasını ciyərlərinə çəkməkdən sonsuz zövq alırdı, qollarına güc, qüvvət gəlirdi. Arazboyu kəndlərdən keçə-keçə bu yerlərin havasını ciyərlərinə çəkirdi, köksü qabarırdı. Düşünürdü ki, işığın, günəşin bir zərrəsini kim işğal edə bilər? Məgər bu mümkündürmü? Bax, mən indi işığın qoyunundayam. Onu bütün varlığımıza hopdurmuşam, Araz çayı mənim qəlbimdən axıb keçir. İnsan təbiətin bir parçasıdır, onu heç kim məğlub edə bilməz. Özünü Prometey kimi güclü, qüvvətli hiss edirdi. Zevs Prometeyi odu insanlara bəxş etdiyi üçün cəza olaraq Qafqaz dağlarının zirvəsinə zəncirləmişdi. Zevsin qəzəbi Prometeyin iradəsini qıra bilməmişdi, o, gücü xalqdan, sadə insanlardan alırdı. Sonda Prometey qalib gəldi.

Yayın sümük qızdıran çağıydı. Dağ, dərə, meşə, bir sözlə, təbiət sərinliyin tamarzısı idi. Vəhşi quşlar, ətlərləndən qurşağınacan tikanlı kollarla dövrələnmiş, sinəsindən ta çiynlərinədək mamırla örtülmüş qayaların əcaib dəlmə-deşiklərinə

soxulmuşdu. Araz çayı tövşüyür, sanki arxasına baxmadan qaçırdı. Elə bil günəşin onu qaynadıb daşıra biləcəyindən qorxurdu. Bu qaçdı-qovdu hələ dan yeri söküləndən başlamışdı. Çay qaçır, günəş qovurdu. Əslində, o, çayı həm mənbəyində, həm də mənsəbində qabaqlayıb öz odlu şəfəqlərini onun suyunda çimizdirirdi.

Mayor Məmmədov yamacdan enib nəhəng qartal qanadı kimi irəli gərilməmiş qaya parçasının kölgə saldığı yerdə dincini almaq istədi. Çiçəklərin, otların ətri canına, paltarına hopmuşdu. Əyilib əlini torpağa çəkdi, torpağı ovucaylayıb burnuna tutdu, qoxladı. Qəfildən anası üçün nə qədər darıxdığını bütün varlığıyla hiss etdi. İti addımlarla Səfurə ananın görüşünə tələsdi...

Hardasa, sivri dağlardan çox-çox uzaqlarda yaşayıb yaşını unutmuş qocaların "zətqırıq dünya" dediyi qoca dünyanın lap o başında bir soyuq sazaq əsdi. Əsə-əsə gəlib dağların ürəyinə doldu. Dağlar üşüdü, analar üşüdü, nənələr üşüdü, körpələrin nəfəsi buza döndü, şad-şalayın, qayğısız dünyasına qara buludlar dolaşan uşaqlar da üşüdü. O boyda dünyanın canına da üşütmə düşdü...

Kənd başını dağın ətəyinə söykəmişdi, adamlar hər gecə canavar sürüsüylə əlbəyaxa olurdu. Elə buna görə də hamısı qurd ürəkli idilər, qorxu-hürkü bilməzdilər. Aşağı məhəllə elat yolunun üstündə durmuşdu. Yol da elə şeydir ki, ordan hər cür adam gəlib keçir: dəlisi də, ağıllısı da, düzü də, əyrisi də. Yol qırağında ki, yaşadın, itsiz ötüşmək mümkün deyil. Müharibədən əvvəl elə ev vardı ki, həyətinə iki-üç it dolaşır. Qulaq cingildədən sakitliyi arabir onların vahiməli hürüşməsi pozurdu. Yarğanlardan asılmış qoca ağacların dolaşan-dolaşmaq kökləri, təpələrin daş yuxusu, meşələrdən arasıra eşidilən quş, heyvan səsləri adamı dartıb nağıllar dünyası-

na aparırdı. Hər səhər yuxudan ayılıanda bu nağıl dünyası Məhərrəmi qoynuna alırdı. Yuxudan ayılan oğlan bu nağıl dünyasına "əlvida" deyib dərəcə yollanırdı. Ziyarat dağından əsən sərin meh ruhunu oxşayırdı. Bu sərin çöl mehi nə qədər tərəvətli imiş! Bu meh qarşısında münbit, bərəkətli çöllərin yaşıllıqları titrəyir, gümüş kimi ağ otlar xəfif-xəfif dalğalanırdı. Məhərrəm gözünü bu çöllərdən ayıra bilmirdi. Onun lal baxışları bu azad və geniş düzənlərdə qərq olurdu. Bu nəhayətətsiz, ucsuz-bucaqsız çöllər onu qətiyyənlə qorxutmurdu, əgər bacarsaydı, bu yerləri bütünlüklə qucaqlar, bağrına basardı. Susuzluqdan ciyəri yananda başı göylərlə əlləşən uca çinarların altında ayaq saxlayıb dincini alır, bulaqların, kəhrizlərin diş göynədən suyundan içirdi. Çöldə həyat canlanmışdı, itlərin hürüşməsi, çobanların çıxırışması, qoyun-quzunun mələşməsi, toz qaldıra-qaldıra suya tərəf qaçan atların ayaq tappılısı, yenicə çatıdan açılmış və çöldə anasını tapmaq üçün vurnuxan dayçaların kişnəməsi bir-birinə qarışmışdı.

...Qalın hasarın o tayından təndir lavaşının ağız sulandıran ətri aləmə yayılırdı. Mayor Məmmədov pay-piyada kənd yoluyla irəlilədikcə illərin o tayında qalmış uşaqlığı kino lenti kimi gözlərinin önündən keçirdi. Araba yolu- böyük yol dil açıb onunla danışdı. O, yola salam verirdi, "hər vaxtın xeyir!" -deyirdi, yollar onu addımlarından tanıyırdı. Yol da sevincək salamını alıb ötən günləri onun yadına salırdı: "Yadıncadarmı, atan Fehruz kişi poçt müdiri olanda səni kəhər atın belinə mindirib ağ çalmalı Ziyarat dağına aparardı. Atın yedəyini çəkir, hərdən də çevrilib qürur hissiylə sənə baxırdı: "Qorxmursan?" Sən də balaca əllərinlə yəhərin qaşından bərk-bərk yapışıb "yox", - deyərdin. Atan da "ay bərəkallah, kişi qorxmaz", - deyirdi.

O bəxtəvər çağlar indi ona yuxu kimi görünürdü. İndi hər yer sükuta dalmışdı, danışan yalnız soyuq külək, sazaq idi. Bir

İgidlik zirvəsi

də sırsıra bağlamış məftillər - dirək ayaqları ilə hardansa gəlib harasa gedən məftillər... Bir də tapdandıqca haray-həşir salan qar. Yol yatmış kimi görünürdü. Göy sürüşüb o qədər aşağı düşmüşdü ki, onun duman ətəyi üzünə toxunurdu. Bəlkə də hardasa, ola bilsin, Dağ Tumasın təpəsində günəşin son ziyaları oynaqlaşırdı. Aşağıda duman insanlara günəşi görməyə mane olurdu. Amma bu duman mayor Məmmədovun xəyal dünyasına nüfuz edə bilmirdi, ordakı kadrlarda kəhər atın belində Ziyarata doğru çapan atlı görünürdü, at sanki yeldən qanad almışdı. O, atasının gülümsər, mehriban çöhrəsini xatırlayırdı, atasının dostlarını yadına salmağa çalışırdı. Nağıl danışanlara, xanəndələrə, ümumiyyətlə, danışığı diqqətini cəlb edən bütün adamlara gözlərini zilləyib baxmağı, onların danışığını hafizəsinə həkk etməyi Məhərrəm uşaqlıqdan adət etmişdi. İnsan sifəti ona təbiətin yaratdığı ən gözəl əsər kimi görünürdü. Qocaların qırışlarla örtülmüş üzləri onun üçün hər şeydən cazibəli idi. Onların yanaqlarına və alınlarına həkk olunmuş əyri-üyrü qırışlar, solğun gözlər, dalğavari, uzun saqqallar ona çox zaman bütöv bir mənzərə kimi görünürdü. Budur, seyrək ağacları yenicə pöhrələnmiş bir meşəcik... Budur, qara torpağa öz yumşaq xalisını sərmis çəmən... İnsan sifətinin hərəkətlərində və cizgilərində onun üçün bütün bir kainat görünürdü. Kənd yollarında hər daşın altında, hər çəpərin o üzündə, hər bulağın başında bir xatirə yatırdı. Yoldan keçdikcə tanış üzlər, simalar bir-bir gözləri önündə canlanırdı. Bu üzlərdə bir məmnunluq hissi dolaşırdı: "Nə yaxşı bizi yada saldın, ay oğul!"

Mayor Məmmədovu Kültəpə deyilən yerdə vurdular. Məzarını Böyük Mərçanlıda qazdılar. İyirmi yeddi il idi ki, o məzarın gözü yolda idi. İki ciyərpərəsi Adəmlə Xəyyam, könlünün yarı Yeksarə xanım onun ziyarətinə gedə bilmirdilər.

İgidlik zirvəsi

Ötən gün xəbər yayıldı ki, səhər müharibə başlayır. Adəm gecəni səksəkə içində yatdı. Ürəyi az qala, köksünü yarıb çıxacaqdı. Səhəri dirigözlü açdı. Yuyunub evdən çıxmağa hazırlaşanda diktör qız efirdə göz yaşları içində, səsi titrəyə-titrəyə bu xəbəri oxudu:

"Hörmətli tamaşaçılar! Bu dəqiqələrdə daha bir xəbər aldıq. Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı Abdulrəhmanlı, Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı və Nüzgar kəndləri işğaldan azad edildi!"

Adəmin hayqırtısı bütün binanı silkələdi:

-Kəndimiz düşməndən azad edildi, ana!!!

Bu, böyük qələbəyə gedən yolun başlanğıcı idi.

Ölüm məndən ötrü ölümə getdi

Bir güllə büküldü ağ köynəyimə,
Bir naxış üstündən min ilmə getdi.
Ağlama sevdiyim, ölməmişəm mən,
Ölüm məndən ötrü ölümə getdi.

Otuz il üşüdüm yorğan- döşəkdə,
Kökümü şaxtaya- qara gərən mən.
İndi ürəyimdə ocaq qalayıb,
Soyuq səngərləri isidirəm mən.

Məni yaralayan, məni yandıran,
Nə atəş, nə alov, nə də su oldu
Canımda, qanımda bu illər boyu,
Çəkdiyim azadlıq ağrısı oldu.

Söykədim üzümü ana torpağa,
Ağrısı canımdan çıxdı illərin.
Adını azadlıq çiçəyi qoydum,
Qan rəngdə açılan qərənfillərin.

Mənim yaralarım sağalıb daha,
Yuyub köynəyimi qurutmuşam mən.
Deyirsən unutma dərmanlarını,
Canımın ağrısın unutmuşam mən.

Ömrün eyvanında yuva qurmuşam,
Qərib durnalara, qərib quşlara.
Bahar müjdələri göndərirəm mən,
Yuvası dağılmış qaranquşlara.

İşıq sellərinə gözüm qamaşdı,
Ulduzlar torpağa səpildi dən- dən.
Səni sevə- sevə yaşayıram mən,
Səni sevə- sevə ölürəm vətən

Yazdım öz qanımla öz kimliyimi ,
Bəlkə bu sevginin öz adıyam mən.
Mənim ürəyimdə vətən sevgisi,
Böyük sevgilərin övladıyam mən.

Qorxma, ölmərəm mən bu yaradan,
Bu ömrü əzəldən sağ almışam mən.
Yaramı vətənin yaralarına,
Sarıya- sarıya sağalmışam mən.

Bir güllə büküldü ağ köynəyimə,
Bir naxış üstündən min ilmə getdi.
Ağlama sevdiyim ölməmişəm mən,
Ölüm məndən ötrü ölümə getdi.

Bir millətin köynəyinə бүkdü anan yuxusunu

"Balam" deyib yırgaladı süd qoxulu beşiyini,
Gözlərindən ilmə-ilmə sökdü anan yuxusunu.
Bir millətin köynəyini gözlərinə çıraq tutub,
Bir millətin köynəyinə бүkdü anan yuxusunu.

Hər gülünə, çiçəyinə, yarpağına balam deyib,
Balam deyib o dağına, bu dağına balam deyib,
Sinəsinə qan tökülən torpağına balam deyib,
Min illərin yaddaşına бүkdü anan yuxusunu.

Açılmayan səbahların ağrısını çəkə-çəkə,
Qara gözlü gecələrə tökdü anan yuxusunu.
Bir güllənin vətən boyda yarasına ağrı çəkib,
Şəkil-şəkil səngərlərə çəkdi anan yuxusunu.

Ölümsüzlük nəğmələri bəstələndi əbədiyyə,
Məşəl etdi gözlərində alovlanan yuxusunu.
Köynək -köynək bayraq andı dalğalandı,
O göylərin yaxasına tikdi anan yuxusunu.

Neçə kərə bahar gəldi, al geyindi vətən dağı,
Açdı cənnət çiçəkləri , xınalandı dağlar-daşlar.
Bir millətin köynəyinə бүkdü anan yuxusunu,
Bir millətin köynəyində yuva qurdu qaranquşlar.

Vətənə bağışladın

Ümidimdə doğuldun, gümanımda boy atdın,
Vətən, boyuna qurban, bu canımda can dedin.
Boyuna qurban olum, boyu vətən şəhidim,
Vətən boyda boyunu vətənə qurban dedin.

Səngər-səngər boy atdın, havasından asıldın,
Yaşadın sevincini, həm yasından asıldın.
Sərhəddinə hörüldün, səmasından asıldın,
Sarıdın yaran ilə yarasını Vətənin.

Köksünü sipər etdin güllələnən torpaqda,
Ümidimdə ümidi itən gülü bitirdin.
Güllələnib, üzünə gül ələnən torpaqda
Sən öz şəhid qanıyla vətən gülü bitirdin.

Torpaq qırmızı geydi, çiçəklədi qan yeri,
Bu şanlı tarixini göydə yazdı gözlərim.
Gözlərimdə söküldü gözlədiyim dan yeri,-
Götürüb məzarını göydə qazdı gözlərim.

Dərdimin dəryasında gecələdi gecələr,
Dünyamın dünyasında gecələdi gecələr,
Gözümün aynasında gecələdi gecələr,
Açılan sabahları mən yarana bağladım.

Bu dünyaya sığmayan sevincini, sevgini
Ürəyində sevinci bitənə bağışladın.
Köynəyindən keçirdi Vətən səni əbədi,-
Sən əbədi ömrünü Vətənə bağışladın.

Mənim nə haqqım var

Mənim nə haqqım var ölməyə, Vətən!
Ağrısı canımda gəzir illərin.
Bircə ümüdini göyərtməmişəm,
Ahı torpaq üstə göyərənlərin.

Hələ də, hələ də niğaranam mən,
Hələ də qəlbimdə intizarım var.
Mənim kipriyimdən asır özünü,
Hər gecə gördüyüm qəmli yuxular.

Hələ də əllərim havada qalıb,
O mənim qəlbimdi qəmdən alısan.
Adına yazdığım nəğmələrimi
Hələ də mən sənə oxumamışam.

Səpdim ümidimi torpağa dən-dən,
Hələ də sevincdən ağlamağım var.
Hələ ana südü, dağ çiçəyini,
Dərrib də yarana bağlamağım var.

Səngər sinəsini öpüb, oxşayıb
Çiçəkli dərənin, çiçəkli düzün,
Hər bahar mən sənə gətirəcəyəm
Şanlı müjdəsini ölümsüzlüyün.

Şuşa

Şuşa! Ruh bədənə qovuşan kimi,
Vüsalın can verir Azərbaycana.
Səninçün köklənib qəlbimin simi,
Ruhlar müjdə verir Seyyidə, Xana.

Vaqif türbəsindən əl edir bizə,
Ruhu salamlayır igid əsgəri.
Xan qızı Natavan çıxıbdır düzə,
Köksünə sıxıbdır ər oğlu əri.

Uğrunda igidlər can fəda edir,
Silir torpağından düşmən izini.
Dikəlir Vətənin qəddi, dikəlir,
Biz qanla yazırıq zəfər sözünü.

Ürəyim ağactək çiçək-çiçəkdi,
Bu payız çağında ey bahar Şuşam!
Baxma ki, yolların çəndi, çisəkdi,
Bu səhər bəxtinə gün doğar, Şuşam!

Bu gün təbiət də döyüşür orda,
Kəsir bənd-bərəni, bağlayır yolu.
Təpələr dumanı atır üstündən,
İgidlərin yolu aydınlıq olur.

Ömrün də dağı var, yal-yamacı var,
Vaxtın atlarıyla həsrət düzündən
Keçdik, vüsalına yetdik, Qarabağ,
Öpdük hər çiçəyin, gülün üzündən.

Ali Baş Komandan xalqa üz tutub
Müqəddəs savaştan xəbərlər verir.
Onun hər sözündə qətiyyət, qürur,
Sənin haqqın idi bu zəfər! - deyir.

Gözün aydın olsun, Azərbaycanım,
Gözündə çağlayan sevinc yaşdır.
Bu savaş yenilməz Azərbaycanın
Vətən savaşdır, haqq savaşdır!

Musa Yaqub

Şəhidlərə bahar salamı

Şəhidlərim!
Elimizə sizsiz gələn
İlkin bahar nəfəsindən
Torpağınız isindimi?
Göyümüzdən durna keçir
Məzarınız diksindimi?
Bu sədanın sizə gəlib
Çatmazından-çatarından
Salam olsun!
Göyümüzdən-
İlkin durna qatarından
Salam olsun!
Nanə-nanə gözü dolan bulaqlardan,
Yasınızı saxlar olan,
Buludları ağlar olan
Bu dağlardan salam olsun!

Bənövşələr bu dünyanın
Həmişə dərdi var bilib,
Yaza boynubükük gəlib.
Bu il sizə
Boynubükük yazımızdan,
Gözü yaşlı
O bənövşə çağımızdan,
O bənövşə qızımızdan
Salam olsun!

Yaşıl donlu bir qız gəlir,
Səmənisi qara lentli

Əlində gül novruz gəlir-
Bu il sizə
Bu qara bayramınızdan
Salam olsun!
Qara örtük xonçalarda
Əriyəcək şamımızdan,
Uşaqlar yas nədir bilməz-
Ovcu qızıl yumurtalı
Balamızdan-hamımızdan
Salam olsun!

Azadlığın rəmzi kimi
Coşub-daşan çağımızdan,
Gedən ömür payınıza
Qalan ömür payımızdan
Salam olsun!
Göz yaşına dönüb getdi
Ana mehri,bacı mehri...
Lalələrin bağı qara-
Güllə yeri-
Bu il qanlı köynəyiniz açılmadı
Zəmilərdə lalə-lalə-
Köynəyiniz o yaralı lalələrdən,
Üstündəki göz yaşımız
Jalələrdən
Ruhunuza salam olsun!
Bütün çiçək sərgiləri,
Ağrıları,sevgiləri
Sizin olsun,
Anaların acısında həsrətlənən
Baharınız mübarəkdir.
İlk dəfədir çiçək açan
Məzarınız mübarəkdir!
Şəhidlərim!

Daşlara yazılmış şəhid məktubu

Mənim əhvalımı soruşma, ana,
Yalan danışiram sən soruşanda.
Deyirəm rahatdı, abaddı hər yer,
Şuşa da, Ağdam da, Suqovuşan da.

Cəbhədə gecələr ayrı cür olur,
Ölüm var hər yarpaq xışıltısında.
Hər yanda, hər şeydə ölüm nəfəsi,
Hətta küləklərin pıçıltısında.

Səndən gizlədirəm olub - qalanı,
Qırmızı gül açıb sinəm, demirəm.
Otlara qan düşür şəh əvəzinə,
Bu qanın yiyəsi mənəm, demirəm.

Bir azdan bir daş da dikələr orda,
Taxılar o daşa bir dəstə çiçək.
Burda gələn ölüm qəfildən gəlir,
Qonur çiyimizə şahlıq quşu tək.

Bir daş dikələcək qırmızı lentli,
Kimsə dəsmalını yuyub sərəcək.
Mənim daş yuxuma orda həmişə,
Qırmızı yaylıqlı bir qız girəcək.

Bayraqlar, köynəklər qırmızı rəngdə,
Bura sevgilərin bitdiyi yerdi.
Ölümü seçdim mən bu qovğalarda,
Sağ qalmaq şansını Vətənə verdim.

Mən özüm bilirdim bura haradı,
Bilirdim gəlmişəm hansı niyyəyə.
Anam, salamat qal, Vətən, xoşca qal,
Daha mən gedirəm əbədiyyətə.

Ağlama, gəlməsəm də
(*"Şəhid məktubları " silsiləsindən)*

Yarpağı saralırımı
mən əkən ağacların.
Otları bozarımı
gəzdiyim yamacların.

Balıq tutduğum çayın
suyu azalmış olar.
Hər meyvədən beş - üçü
budaqda qalmış olar.

Mən payızı sevirdim,
fəsillərin içində.
Qürbət havası vardı
durnaların köçündə.

Burda döyüşlər gedir,
ağlama, gəlməsəm də.
Gedib çatmır salamlar,
əlimi yelləsəm də.

Elə istəyirəm ki,
sizi yenə görüm bir.
Axı, yollar uzaqdı,
burdan ora görünmür.

Gedin körpü salın çayların üstdən

(" Şəhid məktubları " silsiləsindən)

Bağlandı keçidlər, bağlandı yollar,
Üfüqə açılan pəncərələr də.
Dəmir çəpərə də qıl vuruldu,
Qapandı gözümdə mənzərələr də.

Bir də kimsə girməz bu qapılardan,
Bağlandı yuxumun qapıları da.
Qaldı bu qapısız evdən o yanda,
Yazın çiçəyi də, qışın qarı da.

Qışda sərçələrə evcik düzəldin,
Dən səpin həyətdə göyərçinlərə.
Vurmayın sür - sümük gəzən itləri,
Bir az çörək verin ac pişiklərə.

Gedin bulaq qazın, yol düzəldirin,
Gedin körpü salın çayların üstdən.
Yaxşılıq yaşayır, yaxşılıq itmir,
Adlayır illərin, ayların üstdən.

Yaxşılıq eləyin, asan görünsün
Çətin sualların cavabı sizə .
Hərdənbir məni də xatırlayarlar,
Rəhmət mənə çatar, savabı sizə .

Vətən savaşı

Sənin intizarına
qurban olum, ay ana,
Gözlərin yollardadır,
qulağın səksəkədə.

Sənin ağrılarna
dərman olum, ay ana,
Oğlun haqq savaşında
döyüşür ön cərgədə.

Bu gün Vətən dardadır,
yollanmışıq cəbhəyə,
Gücü çatmaz düşmənin
qəddimizi əyməyə.

Göy titrəyir, yer yanır
Bu Vətən savaşında.
Qan yaddaşım oyanır
Yurdun hər qarışında.

Bayrağında qanının
Rəngi var şəhidlərin.
Əsirgəməz canını
Savaşda igidlərin.

Qarabağım, Xan bağım,
Nigarandır torpağım.
Şuşanın dağlarına
Sancılacaq bayrağım.

Biz türk oğlu türklərik,
Sakit yatmış şirlərik.
Düşmən qoy unutmasın,
Ona aman vermərik.

Müzəffər, məğrur Ordum
Vurub keçir sədləri.
Düşmən çaş-baş qalıbdır,
Bağlanıb sərhədləri.

Bu gün sən qəhrəmansen,
İgid oğul anası.
Dik tut məğrur başını,
Ey mərd oğul atası.

Sil qəlbindən qüssəni,
Vida et göz yaşına.
Sevincin mərmə kimi
Düşsün düşmən başına.

Düşmən yasa batdıqca
Sən güləcəksən, Vətən.
Sən qalib gələcəksən,
Yüksələcəksən, Vətən!!!

Balayar Sadiq

Şəhid ətri

(poema)

PROLOQ

Gəl, aç yaxasını misralarımın,
"Qələbə" sözünü qoxla doyunca.
Zəfər təbəssümü bayrağım üstdən,
Bu gün əl eyləyir vətən boyunca.

Zəfər köynəyini geyib əyninə,
Otuz il alnımı üşüdən yollar.
Bu payız vətənin könlünü alıb,
Şuşanın alnından öpən oğullar.

Bir misra Natəvan, bir misra Vaqif,
Silir göz yaşını "Cıdır düzü"ndə.
Haqqın şərəfinə tonqal çatıbdı,
Tanrı mələkləri göyün üzündə.

Hünər qoxuludur dağlar, dərələr,
Şəhid ətri gəlir qayadan, daşdan.
Ey ulu qeyrətim, gözlərin aydın,
Üzüağ çıxmısan bu son savaştan!

Şuşa bələnibdi Şuşa ətrinə,
Arzu yollarında sökülübdü dan.
Səni salamlayır vətən torpağı,
Qələbə müjdəsi verən Komandan!

Yuxusuz-yuxusuz gecələrimi,
Səngər dodağınla içmişəm, Vətən.
Alın yazısını öz əllərimlə,
Ömrünə-gününə biçmişəm, Vətən.

Sarıdım yaramdan axan qanımla,
Torpaq yarasını, daş yarasını.
Götür bu sevgimlə sarı, sən Allah,
Körpə yanaqlarda yaş yarasını.

Gümüşü nəğmədi ağca suların,
Bir ömür səs olub ona qarışım.
Sənin daşların da çiçəkmiş, demə,
Kəpənək-kəpənək qonur baxışım.

Bu can qurbanındır, canımın canı,
Təzədən doğulmaq istəyir ürək.
Şah İsmayıl duran sərhədlərində,
Ömür kirpik-kirpik asılsın gərək.

Bu gün səngərlərin sinəsi üstə,
Üçrəngli bayrağın eşqi ələdir.
Oğul qoxusuna, şəhid ətrinə,
Yaralı torpağın ömrü bələdir.

Hopub Qarabağa Vətən həniri,
Üzü gölümsəyir torpağın, daşın.
Silaha sarılan yurd oğulları,
Tozunu alıbdır ulu yaddaşın.

Qarabağ ətirli arzum çin olub,
Vətən əsgərinin qolları üstə.
Eşqim ümid-ümid çiçəkləyibdi,
Qələbə gününün yolları üstə.

Ömrünə ağıtlı bir gün yol gəlib,
Çiçəyi çırtlamış bu günə bir bax.
Hər əsgər ürəyi güzgüdür, Vətən,
Səngərdən asılmış güzgünə bir bax.

1

Qeyrət ətirlidir qartal baxışın,
Öpür yarasını torpağın, daşın.
Keçdiyin yol kimi uludur yasın,
Şuşanı Vətənə döndərən oğul!

Həsətli gözlərə ümid sərmisən,
Qəmli könüllərdən dərdi dərmisən.
Şəhid arzulara salam vermisən,
Şuşanı Vətənə döndərən oğul!

Sərkərdə əmrini bayraq elədin,
Qeyrəti ömrünə yaraq elədin.
Hünər kitabını varaq elədin,
Şuşanı Vətənə döndərən oğul!

Şəhidlik qoxuyur döyüş yolları,
Zəfər soraqlıdır dönüş yolları.
Şuşaya qovuşdu görüş yolları,
Şuşanı Vətənə döndərən oğul!

Baxışından yağan bu od, bu hənir,
Düşmənin başına daş kimi enir.
Ali Baş Komandan sənə güvənir,
Şuşanı Vətənə döndərən oğul!

2

Hünər dünyasıdır əsgər həyatı,
Hər igid cürətin əlindən tutub.
Əsgərin ən gözəl ərməğanıdır,
Doğmalığ ətirli bir əlçim məktub.

Hər əsgər aldığı məktub içində,
Doğma bir insanın duyur səsini.
Bəzən komandirin əmriylə birgə,
Məktublar öyrədir dözümlü dərslərini.

Əsgər məktubları çıxar yollara,
Hər məktub bir arzu, ümid daşıyar.
Əsgər məktubunun varaqlarında,
Bir kövrək, bir həzin sevgi yaşayar.

Əsgər məktubları yollara çıxar,
Neçə kövrək duyğu yetər ünvana.
Hər gün daşa basar hövsələsini,
Oğul məktubunu gözləyən ana.

Evə məktub gələr, əsgər məktubu,
Od qatar oduna doğma ocağın.
Elə sevinəcək əsgər anası,
Müjdəli yollara açar qucağın.

Evə məktub gələr, əsgər məktubu,
Köynəkdən çıxacaq arzu-diləklər.
Onun hər sözündən, hər cümləsindən,
Vətən ətri gələr, yurd ətri gələr.

Əsgər məktubunu alıb əlinə,
Sevincdən kövrələr əsgər anası.
Dişləyər dodağın bu xoş xəbərdən,
Qonşu həyətdəki bir su sonası.

Gözləri yol çəkər xatirələrin,
Mübhəm duyğulara gün düşəcəkdir.
İlk görüş yeri tək qonşu çəpəri,
Xəfif bir həsrətlə üşüyəcəkdir.

Əsgər də səngərdir, səngər də əsgər,
Hünərin, qeyrətin ünvanıdır bu.
Bir evin kişilik salnaməsidir,
Səngərdə yazılmış əsgər məktubu.

Səsindən güc alıb Baş Komandanın,
Vətən əsgərinin yazdığı məktub.
İnam qoxuludu, hünər ətirli,
Qeyrətin köksünə basdığı məktub.

Əsgər məktubunu deyirəm, bəzən,
Ucadan oxumaq gərəkdir, Vətən.
Sevinclə əlimə aldığım məktub,
Bir parça kağız yox, ürəkdir, Vətən.

Qələbə ünvanlı, zəfər soraqlı,
Səngərlər bir şanlı məktubdur, Vətən!
Qartal caynağıtək hər bir cümləsi
Qeyrətin əlindən tutubdur, Vətən!

3

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Torpağın bir ovuc isindi, Vətən.
Bir çopur daşında qan çiçəklədi,
Yaddaşın bir yarpaq diksindi, Vətən.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Bir alın yazısı torpağa düşdü.
Qorqud qopuzunda əridi bir tel,
Səngərdə bir əsgər yeri üşüdü.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Şəhid ətri gəldi "oğul" sözündən.
Göy üzü əyildi bir ana kimi,
Böyük bir hünərin öpdü gözündən.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Yaddaşı kişnədi ulu yaddaşın.
Oğul cəsarəti, oğul hünəri
Keçdi köynəyindən torpağın, daşın.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Yıxıldı torpağa bir döyüş yolu.
Dışını-dışinə sıxıbdır qisas,
Zəfər yollarının gözləri dolub.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Hünərvər ömrünün yolları döndü.
Səsini kəsməyə Səhl Sumbatın, -
Babəkin kəsilmiş qolları döndü.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Torpağın bir boy da ucaldı, Vətən.
Bir ana dilində "oğul" kəlməsi
Sənin yaşın qədər qocaldı, Vətən.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Yenə varaqlandı hünər kitabı.
Döyüş nəğmələri çıxıb yollara,
Qarışmış yuxusu dözümlən, tabın.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Bir döyüş nəğməsi söndü dodaqda.
Bir haray əlini açıb göylərə,
Dolaşır hələ də dərədə, dağda.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Köksündə güllələr alışıdı göz-köz.
Bir ata ürəyi çat verdi sanki,
Bir ana dilində çiləkləndi söz.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Yudu yollarını güllə yağışı.
Hünərvər döyüşçü cəsarətindən,
Çiçəklədi yurdun ulu yaddaşı.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Dağlarda qeyrətin şimşəyi çaxdı.
Gün doğdu alnına qəhrəmanlığın,
Hünər səngər-səngər torpağa yağdı.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Yenə qanad açdı bir şəhid adı.
Güllə yağışında bir döyüşçünün
Əbədi bir döyüş yolu başladı.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Döyüş nəğməsinə bələndi çöllər.
Mübarək şəhidlik ətrini yaydı,
Torpağın alnından öpdükə yellər.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Böyük hünərinin sorağı döndü.
Keçdi qarısından ölümsüzlüyün,
Əlində şəhidlik bayrağı döndü.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Qaraltdı ömrünü qarı düşmənin.
Hər cəsur əsgərin addım səsindən,
Səngərdə çatlayır bağı düşmənin.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Bir qarış torpağın səbri üşüyür.
Tanrı dərgahında duran şəhidin,
Hələ qazılmamış qəbri üşüyür.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Səngərə sığmadı hünərin sözü.
Qələbə günləri yaxındır deyə,
Dikilib yollara ümidin gözü.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Torpağı isitdi qeyrətin səsi.
Baxıb cürətinə ər oğlu ər
Heyrətdən ucaldı heyrətin səsi.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Qisas zəngi çaldı köksündə ürək.
Tarixə bir hünər tarixi yazdı,
Heyrətdən qaşını çatıbdır fələk.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Hünərin, cürətin gözləri gülür.
Yağır şəhidliyin qeyrət işığı,
Dağların qımışır, düzlərin gülür.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Gün kimi parladı döyüşçü andı.
Böyük Qələbənin yolları üstə,
Ümidin, inamın işığı yandı.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Şəhidlik andını bağrına basdı.
Döyüş meydanında ürək qanıyla
Sənə sevgisini torpağa yazdı.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən bu gün,
Ümid əllərini çırpdı dizinə.
Damarı kəsildi cığırın, yolun,
Sanki qan çiləndi bəxt dənizinə.

Bir oğlun dönmədi döyüşdən, Vətən,
Qol-boyun olubdur torpaqla, daşla.
Bir oğlun əbədi döyüşlərdədir,
Onun hünərini durub qarşıla.

Epiloq

Qurbanam bu şəhid ətirli yurda,
Boyuna yaraşır şan da, qürur da.
Ölümün boğazı quruyub burda,
Cənnətə yol gedən ulu köçəm mən,
İki min yeddi yüz səksən üçəm mən!

Əyil, bu torpağı bir misra qoxla,
Həsretin, kədərin gözünü oxla.
Toxun bu sevincə, əlinlə yoxla,
Savaş meydanında onu içən - mən,
İki min yeddi yüz səksən üçəm mən!

Oxu alınimdakı şəhli yazını,
Nakam arzuların dur, çək nazını.
Torpaq, bu sevgimin aç yaxasını,
Kaş sənin könlündən bir də keçəm mən,
İki min yeddi yüz səksən üçəm mən!

Vətən, şəhidgözlü dərdim mübarək,
Şəhadət bağından dərdim, mübarək!
Torpağın üstünə sərdim, mübarək!
Alınmış qisasam, ulu öcəm mən,
İki min yeddi yüz səksən üçəm mən!

Şuşada dayanan zəfər

Yoxdur dağının alçağı,
Ucalı səni gözləyir.
Tanımaza gözü sənə,
Acalı səni gözləyir.

Canımdan qan uman qardaş,
Dörd yanımız duman, qardaş.
Yumruğunu yuman, qardaş-
Bacılı səni gözləyir.

Qurulub, eli qurulu,
Balının üstü arılı.
Qol-boyun olub qarılı,
Qocalı səni gözləyir.

Çən, dumana bürünürsən,
Dağda, daşda sürünürsən.
Elə şirin görünürsən,
Acılı səni gözləyir.

Yuxudan oyanan zəfər,
Sevincə boyanan zəfər,
Şuşada dayanan zəfər,
Xocalı səni gözləyir!

**Bu gün vətən göyləri nur alır
bayrağımdan**

Qəlbimdə zəfər eşqi, üzümdə xoş təbəssüm,
Ruhum coşğum bir ümman sığışmıram cahana.
Dünən həsrət çəkənlər , bu gün bayram içində,
Yeni günəş doğulub doğma Azərbaycana.
Ruhum coşğum bir ümman sığışmıram cahana.

Dünən düşmən səddini yarıb keçən ərənlər,
Bu gün qəhrəman kimi anılır ehtiramla.
Bəxtimizə yazılan bu da bir xoş səadət,
Millətim meydanlara yeri yir izdihamla.
Bu gün qəhrəman kimi anılır ehtiramla.

Vətənin qalib oğu, səsin göylər titrədir,
O sərt baxışlarında Xətəinin qüdrəti.
Zaman -zaman igidlər yetirib ana torpaq,
Damarlarda qaynayır Babəkin cəsarəti.
O sərt baxışlarında Xətəinin qüdrəti.

Üstümüzə nur saçan Cavad xanın ruhudur,
Bitdi acı intizar daha sızlamaz ürək.
Qranit qaya kimi Poladım, Mübarizim,
Sizdən gələn nəsillər dastanlar söyləyəcək.
Bitdi acı intizar daha sızlamaz ürək.

Qəlbində yurd sevgisi, Qarabağ məhəbbəti,
Xatırlanar qürurla mərd oğullar hər zaman.
Əbədi qalib kimi şanlı tarix yazanlar,
Döyüşlərdə can qoyan hər əsgər bir qəhrəman.
Xatırlanar qürurla mərd oğullar hər zaman.

Dünən köz-köz yanırdı hicrandan fəqət içim,
Dünən köçkün harayı intiqam istəyirdi.
Dünən Xocalı dərdi, dünən Şuşa həsrəti.
Dünən yurdum işğalda düşmənlər qan deyirdi.
Dünən köçkün harayı intiqam istəyirdi.

Bu gün qalib xalqımın ürəyində iftixar,
Bu gün vətən göyləri nur alır bayrağımdan.
Bu gün bu kainatın Günəşi Odlar yurdum,
Ulduzlar ilham alır bu doğma torpağımdan.
Bu gün vətən göyləri nur alır bayrağımdan.

Üstümüzə nur saçan Cavad xanın ruhudur,
Bitdi acı intizar daha sızlamaz ürək.
Qranit qaya kimi Poladım, Mübarizim,
Sizdən gələn nəsillər dastanlar söyləyəcək.
Bitdi acı intizar daha sızlamaz ürək.

Səninlədir qələbə, dəniz kimi çalxalan

Vətən sevdalıları hər uğruna sevinər,
Andı vətən torpağı, amalı şanlı zəfər.
Qəzəbindən, igidim, yer də -göy də titrəyər,
Səni gələn nəsillər xatırlayar hər zaman.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Vətən sevənər oğul gərək canından keçər,
Öpər yurdun daşını, torpağına an içər.
Sən düşməyə göz dağı düşmən dözməz bu gücə.
Döyüşlərə atılan mərd oğullar qəhrəman.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Bu millət zəfər deyib gözləyirdi yolunu,
Şuşa hünər bayrağı bu da hicranın sonu,
Bağrına basıb öpər vətən qalib oğlunu.
Qalib çıxdın sən fəqət hər ağır imtahandan.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Sınaqlada dadına yetişəcək Yaradan,
Komandanın əmrinə qaya çapan, daş yaran,
Düşmənin qabağında hər an dağ tək dayanan.
Doğma Qarabağını qarış -qarış dolanan.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Fəqət göylər qədərdir vətənə məhəbbət,
Bu da bir şanlı tarix həddi yoxdur şöhrət,
Baş qaldıra yerindən düşmənlər bir də çətin.
Canına qorxu salan, ürəyinə dağ vuran.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Hünərindən bilinir Mübarizsən, Poladsan,
Hər qəlbə çiçəklənən arzulara qanadsan.
Silah tutan əlinlə yeni tarix yaratsan,
Yumruq kimi bir olan millətinə arxalan.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Doğru yolun yolçusu yurdu qeyrət bilənim,
Ürəyi yurd eşq ilə çırpınan türküm mənəm.
Hünərinlə göylərə yüksələcək vətənim,
Əgidədən dönməyən amalından güc alan.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Çalxalan hünərini qoy görsün yağlı düşmən,
Sən saçından dırnağa yurda bağlı igidsən.
Öz qəhrəman oğlunu unudarmı heç vətən,
Sən ey zəfər əşiqi ürəyində xoş güman.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

Bu şanlı qələbəyə sevinirəm ürəkdən,
Gücüm Şah Xətahidən, sücaətim Babəkdən.
Belə igid böyüdüb anam məni bələkdən,
Amalından dönməyən silahdaşımın hər an.
Səninlədir qələbə dəniz kimi çalxalan.

İgidlərin yaşasın

Tarixə nəzər salıb xatırla o anları,
Gör neçə qəhrəmanın, gör neçə igidin var.
Məsləkindən dönmədi sənin mərd oğulların,
Son anda vətən deyib silaha sarıldılar.
Qələbəni qazanan igidlərin yaşasın.

Vətən, yaxşı bilirsən kimlərdir səni sevən,
Kimlər canından keçib o ağır imtahanda.
Ölümündən qorxmayan döyüslərə atıldı,
Kimin kim olduğunu göstərdi, həm zaman da.
Qələbəni qazanan igidlərin yaşasın.

Güvən mərd oğullara qoymadı darda səni,
Yardılar bircə an da düşmən istikamları.
Ürəyində, ruhunda sənə sevgisi olan.
O nəmli gözlərindən sildilər intizarı.
Qələbəni qazanan igidlərin yaşasın.

Meydan ver igidlərə, meydan ver ərənlərə,
Qoymazlar bircə an da çətində, darda səni.
Bayrağına and içən ər oğullar dayağın,
Mübarizlər diyarı, poladların məskəni.
Qələbəni qazanan igidlərin yaşasın.

Dildə vətən deyənin, dili yorulmaq bilmir,
Canından keçənlərə qucaq açdın sən fəqət.
Yenə həməən vətənsən mərd oğullar gözündə,
Ürəyində xoş arzu, bir də sonsuz məhəbbət.
Qələbəni qazanan igidlərin yaşasın.

"İgidlik zirvəsi"

***Vətən müharibəsinin şəhid və qazilərin qəhrəmanlıqları
gənclərə tanıtılacaq...***

Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı ilə "Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondu fevralın əvvəlindən "İgidlik zirvəsi": Vətən müharibəsinin şəhid və qazilərin qəhrəmanlıqlarının gənclər arasında tanıtımı" layihəsinin icrasına başlayıb.

1 fevral - 1 may 2022-ci il tarixlərində, 3 ay müddətində həyata keçirilməsi planlaşdırılan layihə zamanı Qarabağdakı möhtəşəm Qələbəmiz ilə bitən 44 günlük II Vətən müharibəsində igidlik göstərənlərin qəhrəmanlıqları fərqli formalarda - innovativ-kreativ təbliğat və tanıtım tədbirləri vasitəsi ilə gənclərə çatdırılması nəzərdə tutulub.

"Qayğı və Himayə" Xeyriyyə Fondunun və "İgidlik zirvəsi": Vətən müharibəsinin şəhid və qazilərin qəhrəmanlıqlarının gənclər arasında tanıtımı" layihəsinin rəhbəri, tanınmış şairə-publisit Gülayə Rzayeva mətbuat üçün açıqlamasında bildirib ki, maraqlı fəaliyyət növləri ilə qəhrəmanlıq tariximizi əbədiləşdirmək niyyətindədirlər:

"Layihəmiz ənənəvi - klassik yazı və yeni vizual formaları sintez etməklə, gələcəyin əsgərləri sayılan məktəbli, tələbə, yeniyetmə və gənclər arasında hərbi-vətənpərvərlik, Vətən uğrunda canından keçmək kimi müqəddəs hissləri aşılayan, hər iki Vətən müharibəsində igidlik göstərənlərin qəhrəmanlıqlarını gələcək nəsillərə tanıtmğa yönəlib. Bu istiqamətdə ənənəvi və yeni metodlardan yararlanmaqla, şəhidlik və qazilik zirvəsinə qalxmış övladlarımızın, eləcə də Qalib Müzəffər Ordu və Ali Baş Komandanın əbədi-vizual obrazla-

rını özündə birləşdirən əsərlərin kağız və elektron formada nəşri, tanıtımı, yayımı nəzərdə tutulur. Paralel olaraq İnternet resurslarında yayımlanacaq, daimi qalacaq vizual / virtual məhsullar, 4 onlayn TV veriliş, yeni mediada gedəcək virtual məhsullar yaratmaq, eləcə də sosial şəbəkələr, yeni media, saytlar, İKT imkanlarından bəhrələnməklə, gənc nəslin qəbul etdiyi formatlara uyğun fəaliyyətlərlə tanıtım aksiyalarını təşkil etməyi düşünürük.

Ədəbi müsabiqə keçirməklə müxtəlif yaradıcı insanları Vətən qarşısında qəhrəmanlıq, müharibə iştirakçılarına ehtiram və Qarabağın dirçəlişi məsələləri mövzusunda dövlətə yardımçı ola biləcək, müxtəlif sahələrə aid milli ruhlu peşəkarların yetişdirilməsinə həvəsləndirəcək əsərləri yazmağa motivə edilməsi nəzərdə tutulur. Sonda da kağız kitab və onun elektron variantı gənclər arasında yayımlanacaq, TV proqramlar, yeni media məhsulları vasitəsi ilə vətənpərvərlik təbliğ olunacaq.

Post-müharibə dövrlərində müəyyən ictimai-psixoloji boşluq, mənəvi-ruhu böhranlar baş alıb gedir. Azərbaycan cəmiyyətini və ölkəmizi bunun zərərli təsirlərindən qorumaq, mərhələləi şəkildə sosial-məişət problemləri həll olunan hərbiçilərin radikal daxili və xarici qüvvələrin təsirinə düşməmələri üçün onların Vətən qarşısındakı rəşadətli qəhrəmanlıqları siyasi-mənəvi ideologiya səviyyəsində təbliğ olunmalıdır. Şəhidlər və qazilər, qəhrəmanlarımızın hər zaman xalq, Vətən üçün gərəkli olmaları təbliğ edilməli, onların möhtəşəm qələbələri ideoloji texnologiya vasitəsinə çevrilməsi üçün kreati-innovativ formalarda uşaqlara, yeniyetmələrə, gənclərə, gələcək nəsillərə tanıtılmalıdır.

Gənc nəsil Vətən üçün fədəkərlilik göstərilməsinin başqa formaları üçün - Qarabağa qayıdış, o torpaqlarımızın dirçəldilməsi, ümumiyyətlə ölkəmizin sivil inkişafı üçün həvəsləndi-

rilməli, qəhrəmanlığın meydanının artıq dünya arenasında Azərbaycanın tanındılması üçün intellektini, yaradıcı təxəyyülünü, kreativ imkanlarını ortaya qoyulması həvəsləndirilməlidir. Sadalanan məsələlərdə yaradıcı şəxslərin əsərlərini özündə toplayan müsabiqə və nəticəsi olaraq kitabın çapı, yayılması, vizual məhsullarda fikirlərinin çatdırılması, virtual formada debat və kampaniyaların təşkili xüsusi önəm kəsb edir.

Hərbi-vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq istiqamətində bir çox məsələlərdə fərqli düşünən sağlamfikirli yaradıcı şəxslərin müxtəlif janrdə əsərlərini yaranmasını həvəsləndirən ədəbi-mədəni müsabiqə və onun nəticəsi olaraq ayrıca kağız/elektron kitabın çapı, təqdimatı ilə yanaşı onlayn TV-də canlı tele-debatların - vizual məhsulların çəkilməsi, yerləşdirilməsi, müxtəlif tanınmış şəxslərin mövzu ilə bağlı fərqli fikirlərinin cəmiyyətə, xüsusən yeni nəslin nümayəndələrinə çatdırılması, ən yeni nəslin nümayəndələrinin qəbul etdiyi virtual formada debat və kampaniyaların təşkili xüsusi önəm kəsb edir.

Vətənpərvərliyin zirvəsi sayılan müharibə qəhrəmanlarının işıqlı obrazlarını həm çağdaş humanitar düşüncəmizdə, həm ədəbiyyatımızda, həm milli-mənəvi ideologiyamızda, həm də İnternet resurslarımızda yaratmaqla, gənc nəsillə tanımaq, davamlı təbliğat aparmaqla dövlətimizin bu sahədə apardığı siyasətə dəstək durmaq üçün fəaliyyətlər həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Hazırlanan vizual-virtual, ədəbi məhsulların İnternetdə yerləşdirməklə daha çox şəxsi əhatələməyi, açıq istifadəyə verməyi, onların virtual sərgisini təşkil etməyi, müxtəlif formatlı vizual-virtual məhsullar hazırlayaraq videopaylaşım platformaları və İnternet TV-lərdə yaymağı, mütləqə meyilli intellektual, yüksək estetik dəyərlərə meyilli hərbiçi nəslinin formalaşmasına yardımçı olmağı qarşıya məqsəd qoyulub.

İgidlik zirvəsi

Real tanıtım tədbiri, eləcə də sosial şəbəkələrdə yaradılacaq resurslarda - səhifələrdə virtual fəaliyyətləri dəstəkləməklə, İnternet, sosial şəbəkələr, kitablar, onlayn TV məhsullar vasitəsilə yeniyetmə və gənclər arasında vətənpərvərliyin kreativ təbliği üçün "İgidlik zirvəsi" İnternet resursu - sosial şəbəkələrdə virtual fəaliyyətlər, neo-vətənpərvərlik mədəniyyətinin formalaşdırılması əsas prioritet istiqamətlərdir.

Şəhidlik, hərbi-vətənpərvərlik, müharibə, qələbə kimi mövzularda ədəbi-sənət müsabiqəsinin təşkili, şair, yazıçı, publisit və bloqerlərin bu janrdə yeni əsərlərin yaratmağa iştirakını təşviqi əsas görülsə işlərimizin sırasındadır. Elektron resurslarda hərbi-vətənpərvərlik əsrlərindən ibarət yazıların yayımı, şəhid və qazilərin igidliklərini əbədiləşdirən almanaxın kağız formada nəşri, bu mövzu qəhrəmanlarını - şəhid və qazilərin igidliklərini əbədiləşdirən toplunun elektron formatda yayıma hazırlanması, İnternetdə yerləşdirmək, istifadəçilərin, xüsusən də gənclərin, tələbələrin, əsgərlərin istifadəsinə vermək fikrindəyik. Yeni İKT formatlarında - vizual, yəni teledebat janrında 4 buraxılış onlayn TV veriliş çəkilişləri, montajı və yayımı, sosial şəbəkələrdə virtual aksiya, görüş, tədbirlərin keçirilməsi, virtual formatlarda foto-video, sosial media janrlarında virtual-elektron məhsullarında orta məktəbin şagirdlərini, peşə məktəblərinin tələbələrini, həmçinin, gənclər və hərbi sənəti ilə maraqlananların istifadəsinə verməyi nəzərdə tutmuşuq. İnternetdə - Feysbukda "İgidlik zirvəsi" sosial vətənpərvərlik şəbəkə resursunu yaratmaq və orada nəşr, vizual-virtual məhsulların elektron yayımını ardıcıl aparmaq, e-kitab və rəqəmsal məhsulların e-sərgisini keçirmək də planımıza daxildir.

Gənclər arasında hərbi sənətinə marağı artırmaq, hərbi-vətənpərvərlik, milli-mənəvi dəyərlər üstünlük verən, intellektual hərbiçilərin və peşəkarların formalaşmasına təkan verən

tanıtım və təbliğatın aparılması, gənc əsgərlərə, hərbiçilərə İKT bilgilərinin, yeni virtual oxu və e-yazı mədəniyyəti, bilik və bacarıqlarını aşılamaq, almanaxın virtual-vizual məhsulların təqdimat mərasimini keçirmək, İnternet, Feysbuk, Tvitter, İntaqram, TikTok və Youtube və b. şəbəkələrdə bu istiqamətdə fəaliyyətlərin dəstəklənməsi, gənclərin, yeniyetmələrin, əsgərlərin intellektual səviyyəsini yüksəltmək üçün layihənin davamlılığını təşkil etmək əsas məqsədlərimizdəndir.

Şəhid ailə üzvləri, anaları, qazilər, hərbiçilər, gələcəkdə vətən qarşısında müqəddəs borcunu yerinə yetirəcək yeniyetmələr, gənclər, tələbələr, əsgərlər, hərbi-vətənpərvərlik mövzusunda yazan yazıçılar, şairlər, publistlər, bloqerlər, KİV nümayəndələri, TV və İnternet mütəxəssisləri layihədən faydalana bilirlər. İnternet və sosial şəbəkələr vasitəsilə bütün respublikanı, eləcə də dünyada yaşayan yeni nəsil soydaşlarımızı əhatə etmək mümkündür. Azərbaycanda və xaricdə yaşayan məktəblilər, yeniyetmələr, gənclər, tədqiqatçılar, gələcəyin əsgəri və hərbiçisi olan gənclər, yaradıcılıq qabiliyyətlərinin və təhsil imkanlarının artırılmasına alternativ - elektron təhsil vasitəsilə çalışanlar, İnternet istifadəçiləri, kitabxanaçılar, yazıçılar, e-kitab yayımçıları müəllimlər və layihəmizin əsas hədəf qrupları sayılırlar..."

Layihənin gözlənilən nəticələr, onların qiymətləndirilmə meyarları və davamlılığı haqqında da məlumat verən G.Rzayeva aşağıdakıları qeyd edib:

"Şəhidlik, hərbi-vətənpərvərlik, müharibə qələbəsi, kimi mövzularda ədəbi-sənət müsabiqəsi keçiriləcək, yaradıcı insanlar orda iştirak edəcək. Müxtəlif nəsil şair, yazıçı, publisit və bloqerlərin bu janrda yeni ədəbi əsərlər yaratmağa iştirakını təşviq olunacaq, fərqli janrlarda yeni vətənpərvərlik əsərləri yazılacaq, yayılacaq. İnternet və müxtəlif elektron resurslarda hərbi-vətənpərvərlik mövzusu gündəmə gətiri-

İgidlik zirvəsi

ləcək, şəhidlik, qazilik, qələbə mövzulu əsərlərdən ibarət bölümlər yaradılacaq. Müharibə, şəhid və qazilərin igidliklərini əbədiləşdirən əsərlərdən ibarət Almanaxın kağız formada nəşr olunacaq, təqdimatı keçiriləcək, onların ailə üzvləri mənəvi cəhətdən dəstəklənəcək. Milli-mənəvi dəyərlər, vətənpərvərlik, qəhrəmanlarını - şəhid və qazilərin igidliklərini əbədiləşdirən toplunun elektron formatda nəşrə hazırlanacaq, İnternetdə azad yayılacaq, istifadəçilərin, xüsusən də gənclərin, tələbələrin, əsgərlərin istifadəsinə veriləcək. Yeni İKT formatlarında - vizual, yəni teledebat janrında 4 buraxılış onlayn TV veriliş çəkiləcək yayımı daimi təşkil olunacaq. Sosial şəbəkələrdə virtual aksiya, görüş, tədbirlərin keçiriləcək, şəbəkədə yayılacaq. Virtual formatlarda foto-video, sosial media janrlarında virtual-elektron məhsulları orta məktəbin şagirdlərini, peşə məktəblərinin tələbələrini, həmçinin, gənclər və hərbi sənəti ilə maraqlananların istifadəsinə veriləcək. İnternetdə - Feysbukda "İgidlik zirvəsi" sosial vətənpərvərlik şəbəkə resursunu yaradılacaq və orada nəşr, vizual-virtual məhsulların elektron yayımını ardıcıl aparılacaq, e-kitab və rəqəmsal nəşrlərin e-sərgisini keçiriləcək. Gənclər arasında hərbi sənətinə marağı artırmaq, hərbi-vətənpərvərlik, milli-mənəvi dəyərlər üstünlük verən, Qarabağ torpaqlarımızı azad etmək üçün intellektual hərbiçilərin və peşəkarların formalaşmasına təkan verən tanıtım və təbliğat aparılacaq. Gənc əsgərlərə, hərbiçilərə İKT bilgilərinin, yeni virtual oxu və e-yazı mədəniyyəti, bilik və bacarıqlarını aşılanaçaq. Nəşr olunacaq kitabın, virtual-virtual məhsulların təqdimat mərasimi keçiriləcək. İnternet, Feysbuk, Tvitter, İnstoqram, TikTok və Youtube və b. şəbəkələrdə bu istiqamətdə fəaliyyətlərin dəstəklənəcək, gənclərin, yeniyetmələrin, əsgərlərin intellektual səviyyəsini yüksəltmək üçün layihənin davamlığı təşkil olunacaq. Ənənəvi - yazılı, elektron, virtual KİV-də ardıcıl

bu mövzuda və layihə fəaliyyətləri haqqında materiallar hazırlanıb yayılacaq.

Layihəylə bağlı yekun hesabat həm yazılı və elektron KİV-də yayımlanacaq, təşkilatın saytında, sosial şəbəkələrdəki resurslarında - səhifə və qruplarında yerləşdiriləcək. Agentlik, AYB, dövlət və ictimai qurumların ekspertləri tərəfindən görüləcək işlərin qiymətləndirilməsinə şərait yaradılacaq.

Mədəniyyət, ədəbiyyat, vətənpərvərlik sahəsində silsilə layihə həyata keçirən, kitablar nəşr etdirən qurum olaraq müxtəlif dövlət qurumlarının maliyyə dəstəyi ilə milli-mənəvi dəyərlərin təbliği, hərbi-vətənpərvərlik mövzuda müsabiqələrin təşkili və kitabların nəşri istiqamətində peşəkar - sahəvi bilgilər, təcrübələr əldə etmişik. Təşkilat üzvlərinin əksəriyyəti yaradıcı qələm adamları, tanınmış imza sahibləri və sözlə-sənətlə işləyən elm adamları, İnternet - sosial şəbəkələrdən faydalanan, tanınan kreativ şəxslərdir.

İndiyə qədər reallaşdırdığımız layihələr, həyata keçirdiyimiz kreativ işlər, çoxillik səmərəli fəaliyyətimiz cəmiyyətdə böyük əks-səda yaratmış, orta və ali təhsil ocaqları, dövlət və ictimai qurumlar, mədəniyyətyönlü QHT-lər tərəfindən indiyə qədər də faydalanılır. Yazılı və elektron KİV-dəki çoxsaylı məlumat və materiallar, eləcə də ekspertlərimizin çıxışları bir daha sübut edir ki, cəmiyyətimiz üçün faydalı işlər ortaya qoymağı bacarmışıq..."

"Qayğı və Himayə"

Xeyriyyə Fondunun

Mətbuat Xidməti

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Ön söz.....	3
<i>Sərvaz Hüseynoğlu</i>	
Xalqın zəfər sevinci.....	16
<i>Kənan Hacı</i>	
Qələbəyə aparan yol.....	11
<i>Gülayə</i>	
Ölüm məndən ötrü ölümə getdi.....	26
Bir millətin köynəyinə бүkdü anan yuxusunu.....	28
Vətənə bağışladın.....	29
Mənim nə haqqım var.....	30
Şuşa.....	31
<i>Musa Yaqub</i>	
Şəhidlərə bahar salamı.....	33
<i>Ramiz Kərəm</i>	
Daşlara yazılmış şəhid məktubu	38
Ağlama, gəlməsəm də.....	36
Gedin körpü salın çayların üstədən	37
<i>İlhamə Dağlı, Kənan Hacı</i>	
Vətən savaşı.....	38
<i>Balayar Sadiq</i>	
Şəhid ətri	40
Epiloq.....	49
<i>Sahib Camal</i>	
Şuşada dayanan zəfər.....	50
<i>İltimas Səmimi</i>	
Bu gün vətən göyləri nur alır bayrağımdan.....	51
Səninlədir qələbə, dəniz kimi çalxalan.....	53
İgidlərin yaşasın.....	55
"İgidlik zirvəsi".....	56

İgidlik zirvəsi

Azərbaycan dilində

Nəşriyyat direktoru: Sənan Aslansoy

Texniki redaktor: S.Əsgərli

Operator: Sevinc

Dizayn: Könül Uğur

“Bayramoğlu Dizayn”

Nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsi.
Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
“Azərbaycan” nəşriyyatı I mərtəbə
Tel: (050) 678-63-68

Yığılmağa verilib: 02.01.2022

Çapa imzalanıb: 9.03.2022

Şərti çap vərəqi 4.

Fiziki çap vərəqi 16

Ofset çap üsulu.

400 nüsxə